

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

PERIODICALS
June 11, 1997

Vol. LXXXVII Kaina 50 c.

TREČIADIENIS — WEDNESDAY, BIRŽELIS — JUNE 11, 1997

№ 112

Baltijos valstybės ir JAV pasirašys bendrą dokumentą

Ryga, birželio 10 d. (BNS) — Baltijos valstybių vyriausybės artimiausiu metu bus perduotas nagrinėti Baltijos ir JAV bendro dokumento projektas. Jį pasirašyti JAV prezidentas nori pakviesti visų trijų Baltijos valstybių prezidentus.

Tai antradienį per susitikimą su Latvijos prezidentu Guntiu Ulmaniu pranešė JAV ambasadorius Latvijoje Larris Nepperis, kuris norėjo sužinoti prezidento siūlymus, kada galėtų įvykti toks susitikimas. Apie patį dokumento pro-

jektą oficialiai žinoma nedaug — tai JAV pasiūlyto „Baltijos veikimo plano“ dalis.

Dokumente bus atspindėta istoriniai JAV ir Baltijos valstybių santykiai, pareikšta JAV parama šių valstybių įstojimui į Euroatlantines struktūras ir tarptautines organizacijas, apibūdinti kariniai ir ekonominiai santykiai.

Laikomasi nuomonės, kad dokumente nebus pateikta jokių tiesioginių Estijos, Latvijos ir Lietuvos saugumo garantijų.

Baigėsi Baltijos ir Šiaurės valstybių gynybos ministrų susitikimas

Kuressaare, Sarema sala, birželio 10 d. (BNS) — Šiaurės valstybių gynybos ministrai antradienį parėmė Baltijos siekius įstoti į Europos struktūras ir kartu su savo kolegomis iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos pabrėžė būtinybę plėsti regioninį bendradarbiavimą.

Antradienį Estijos Sarema saloje baigėsi pagal formulę „5+3“ surengtas Šiaurės ir Baltijos valstybių gynybos ministrų susitikimas.

Anot baigiamąjį pranešimo spaudai, ministrai mano, kad Baltijos jūros regiono saugumo stiprinimui ir klestėjimui geriausiai pasitarnaus tarpusavyje susijusių institucijų

tinklo bei daugiavalstybinių ryšių plėtra.

Baltijos valstybių ir integravimas į Europos struktūras ir regioninis bendradarbiavimas — tai svarbiausios priemonės padidinti saugumą ir pasitiekimą Baltijos jūros regione, sakome pranešime. Todėl, ministrų nuomone, ypač svarbus Europos Sąjungos (ES) ir NATO plėtros procesai, kurie yra lygiagretūs ir papildomi vienas kitą.

Ministrai laikosi nuomonės, jog vienų valstybių saugumo sustiprinimas neturi sukelti neigiamų pasekmių kitų valstybių saugumui.

Valstybės paslaptis saugos įstatymas

Vilnius, birželio 10 d. (BNS) — Lietuvos Seimas antradienį papildė valstybės paslapties ir jų apsaugos įstatymą, numatydamas teisę asmeniui kreiptis į teismą dėl draudimo susipažinti su valstybės paslaptimi. Į įstatymą įtrauktas ir valstybės paslapties sąrašas, kurį anksčiau buvo nustatę vyriausybė.

Tokios pataisos pretekstu tapo pernai gruodžio 19 d. Konstitucinio teismo sprendimas, kad tam tikri Valstybės paslapties įstatymo straipsniai prieštarauja Konstitucijos 25 straipsnio 3 daliai, pagal kurią „laisvė reikšti įsitikinimus, gauti ir skleisti informaciją negali būti ribojama kitaip,

kaip tik įstatymu“.

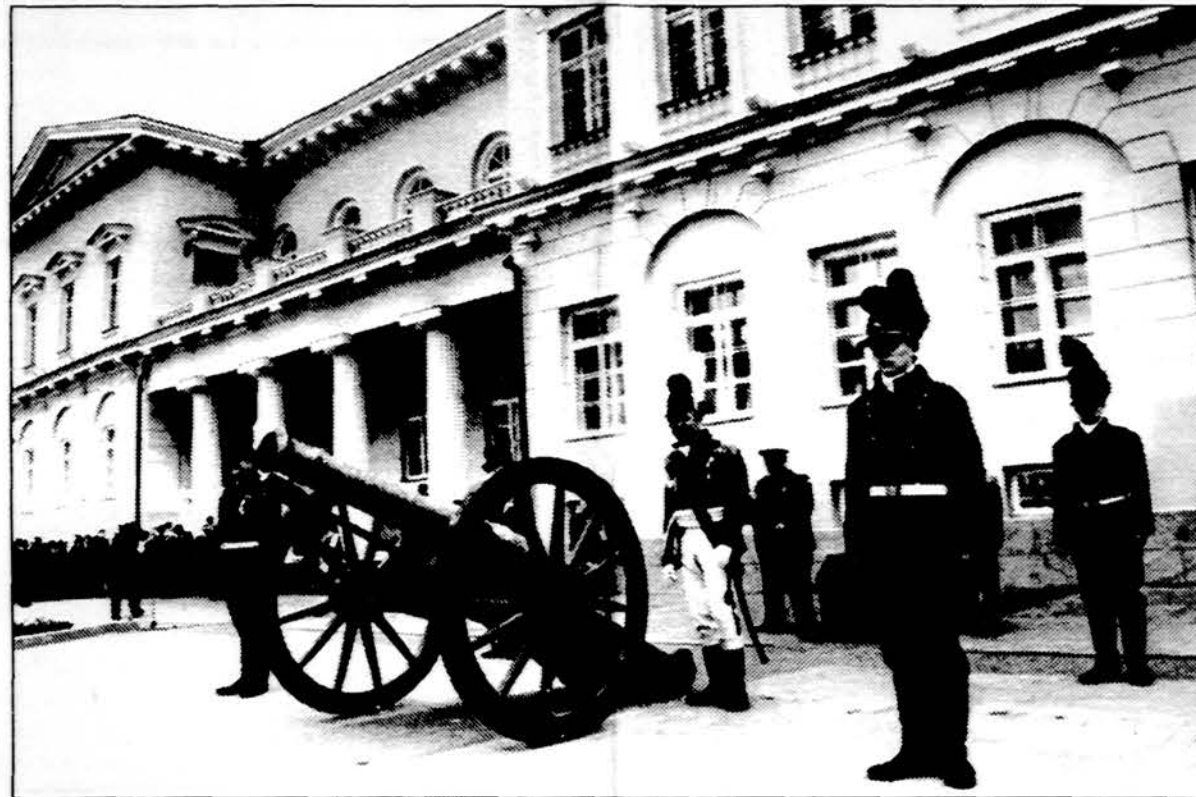
Į Konstitucinį teismą tuomet kreipėsi du Vidaus reikalų ministerijos pareigūnai, atliekanti šio darbo pagal tarnybinio patikrinimo medžiagą, kuri jiems nebuvo atskleista, nes buvo laikoma valstybės paslaptimi.

Drauge Seimas priėmė dar kai kuriuos Valstybės paslapties įstatymo papildymus, kurie anksčiau buvo užfiksuoti poįstatyminiuose aktuose.

Patikslinta, kad valstybės paslapties subjektai yra tos valstybės valdžios ir valdymo institucijos, vietos savivaldos institucijos, valstybės valdžios ir valdymo institucijų steigiamos įmonės ir įstaigos, kurių veikla yra susijusi su valstybės paslaptį sudarančių žinių naudojimu ar jų apsauga.

Į įstatymą įtrauktas ir 27 punktų valstybės paslapties sąrašas, dėl kurio kilo daugiausia parlamentarių diskusijų. Kai kurie siūlė iš šio sąrašo išbraukti žinias apie mirties bausmės vykdymo ir žinias apie mirties bausmės vykdymo vietą ir laiką. Tokių parlamentarių nuomone, priešingu atveju, visuomenei gali kilti abejonių dėl mirties bausmės įvykdymo tikrumo.

Tačiau dauguma Seimo narių pritarė papildymus pristatęsiam Valstybės saugumo departamento paslapties skyriaus viršininkui Egidijui Matulevičiui, kuris siūlė palikti tai įstatyme, kol Lietuva dar nėra apsisprendusi dėl mirties bausmės vykdymo ar jos panaikinimo, ir tik tada taisyti valstybės paslapties sąrašą.



Gegužės 17 d. Vilniaus senamiestyje, Simono Daukanto aikštėje, buvo iškilmingai atidaryta naujoji Lietuvos Prezidentūra. Pastatą pašventino Vilniaus arkivyskupas metropolitas Audrys Juozas Bačkis. Skambant trimtams ir griaudint patrankų salvoms, ant Prezidentūros stogo buvo iškelta Lietuvos valstybės vadovo vėliava. Nuotr.: Prezidentūros atidarymo iškilmėse buvo iškilmingai prezidento Garbės sargyba.

Gediminas Vagnorius: Žmonių gyvenimas gerėja

Vilnius, birželio 10 d. (BNS) — Nepopuliarūs konservatorių vyriausybės sprendimai nepablogino socialinės žmonių padėties — jie davė geresnių socialinių rezultatų, antradienį kalbėdamas Seime, pareiškė premjeras Gediminas Vagnorius. Jis informavo Seimo narius apie Lietuvos ekonominę ir socialinę padėtį.

Anot G. Vagnoriaus, per penkis šiuo metų mėnesius tikrasis vidutinis darbo užmokestis padidėjo 9,3 proc., o senatvės pensija — 6,6 proc. „Kas mėnesį žmonių gyvenimas gerėja po vieną ar kelis procentus, ir po metų mes matysime daug geresnius rezultatus“, kalbėjo vyriausybės vadovas.

G. Vagnorius pripažino, jog vidutinis darbo užmokestis palyginti su labiau pažengusiomis valstybėmis yra mažas, tačiau palyginti su artimiausiais kaimynais, Lietuva yra „geriausioje padėtyje“.

Premjeras atkreipė dėmesį į šiek tiek atsigaujančią pramonę, didėjančią krovinių srautą per Klaipėdos uostą, augančias investicijas, kurios

pirmąjį ketvirtį buvo vertinamos 856 mln. litų arba 7,2 proc. daugiau nei pernai per tą patį laikotarpį.

G. Vagnorius sakė, jog pirmą kartą nuo 1993 metų į valstybės biudžetą surenkama daugiau pajamų nei planuota. Per 5 mėnesius papildomai gauta 72 mln. litų biudžeto įplaukų arba 3 proc. daugiau nei planuota. Vien gegužės mėnesį valstybės biudžeto pajamos buvo 12 proc. didesnės.

Seimas sugriežtino savivaldybių rinkimų tvarką

Vilnius, birželio 6 d. (BNS) — Lietuvos Seimas antradienį vienbalsiai priėmė Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo pataisas, kurios, kaip tikimasi, sumažins galimybę įtakoti rinkimų rezultatus.

Motų partijos pirmininkas Kazimieras Prunskienis pasiūlytoms pataisoms pritarė 73 parlamentarai. Jomis sugriežtinta atsakomybė už agitaciją, pasinaudojus tarnybine padėtimi, bei sumažinta galimybė įtakoti rinkimų rezultatus balsuojant paštu.

Balsavimas pašto skyriuose sutrumpintas nuo 12 iki 3 dienų, ir balsuojant pašto skyriuose, dalyvaus ne mažiau kaip du apylinkės komisijos nariai bei stebėtojai. Įstatyme numatyta, kad paštu gali balsuoti tik tie piliečiai, kurie dėl sveikatos būklės arba dėl kitų

priežasčių rinkimų dieną negali atvykti balsuoti į rinkimų apylinkę.

Šios rinkimų pataisos įvestos dėl pažeidimų renkant Švenčionių rajono tarybą. Vyriausioji rinkimų komisija, o vėliau ir Vilniaus apygardos teismas nustatė, kad kovo 23 d. per Švenčionių rajono savivaldybės tarybos rinkimus buvo šurkščiai pažeistos rinkimų ir savivaldybių tarybų įstatymais, ir pripažino rinkimus Švenčionių rajone negaliojančiais.

* **Beveik pusšimtis Lietuvos karių** pirmadienį išskrido dalyvauti pratybose „Cooperative Nugget“, kurios iki liepos pradžios vyks JAV Fort Polk, Louisiana, karnėje bazėje. Šiose pratybose dalyvaus beveik 3,500 kariškių iš JAV, Belgijos, Kanados, Turkijos ir 17 Vidurio bei Rytų Europos valstybių. Lietuvai atstovaus Karo akademijos būrys, keletas Gynybos štabo, Taikos palaikymo pajėgų mokyimo centro bei Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos (SKAT) karininkų. Drauge su jais išvyko ir vienas karo gydytojas.

* **Pažymint diplomato Stasio Lozoraitio mirties** trečiąsias metines, birželio 18-ąją Kryžių kalne, Šiaulių rajone, bus pastatytas medinis kryžius. Jį išdrožė liaudies meistras Kauno pensininkų bendrijos „Botai“ narys Antanas Mickevičius. Šis dar vienas atminimo ženklas stovės greta kryžiaus, pernai atvežto diplomato našlės Danielos Lozoraitienės iš JAV nuo vyro kapo Putnamo mieste.

* **Komerčinė Lietuvos televizija** TELE-3 jau transliuoja atsinaujinusi ir pakeitusi pavadinimą į TV3. JAV lietuvių Liucijos Baškauskaitės įsteigta ir vėliau finansinių sunkumų turėjusi televizija įsigijo Švedijos firma „Modern Times Group“ (MTG).

Pasaulio naujienos

(Remiantis DPA, Reuter, BNS, INTERFAX, ITAR-TASS, BelPAN, RIA žinių agentūrų pranešimais.)

Paryžius. Socialistų laimėjimas Prancūzijos rinkimuose gali tapti paskutiniu smūgiu mėginimams greitai grąžinti šią valstybę į NATO karinę struktūrą, iš kurios ji išėjo prieš 31 metus. Paryžius ir NATO jau nuo 1995 m. vedą derybas dėl Prancūzijos grįžimo į NATO karinę vadovybę. Šios derybos buvo pradėtos konservatyvaus prezidento Jacques Chirac vyriausybės iniciatyva. Tačiau dabartinis socialistų premjeras Lionel Jospin savo rinkimų kampanijoje pasisakė neįprastai konservatyviai, kritikodamas J. Chirac už ketinimus atsikviti nepriklausomos valstybės gynybos kontroles.

Vašingtonas. Jungtinės Valstijos pirmadienį pareiškė prieštaraujantis Jungtinių Tautų nutarimui, raginančiam Izraelį sumokėti 1,7 milijono dolerių kompensaciją už Libane esančios JT bazės apšaudymą pernai balandžio mėnesį, per kurį žuvo 105 žmonės. JAV nuomone, nutarimą pasiūlęs komitetas viršijo savo įgaliojimus.

Maskva. Rusijos parlamento Federacinė Taryba antradienį patvirtino sąjungos sutartį su kaimynine Baltarusijos respublika. Rusijos prezidentas Boris Jelcin ir Baltarusijos vadovas Aleksandr Lukašenko ją pasirašė gegužės mėnesį. Šis sutarties variantas smarkiai skiriasi nuo pirmojo projekto, kuris buvo pakeistas, kai praėjusį mėnesį liberalai Rusijos vyriausybėje perspėjo, kad dokumentas kietos politikos šalininkui A. Lukašenko gali suteikti pernelyg didelius įgaliojimus ir pakenkti Rusijos tikslams.

Zakopané, Lenkija. Popiežius Jonas Paulius II, dekodamas už savo išgelbėjimą 1980 m. bandymo pasikesinti į jo gynybą metu, šeštadienį vieną Lenkijos bažnyčią paskyrė Mergelei Fatimai. Jis sakė, kad jo išlikimas po turkų teroristo Mehmet Ali Agca pasikėsinimo 1980 metų gegužės 13 d., „Mergeles Fatimos įsikūlimo dėka“ yra tikras stebuklas. Ji „nukreipė“ iš arti išsautą kulką. Šeši bažnyčios langų vitražai pasakoja apie užpuolimą ir akimirka, kai popiežius susmuko savo sekretoriaus kardinolo Stanisław Dziwisz rankose. Popiežius taip pat palaimino tris Mergeles statulas, kurios bus perduotos trimis bažnyčiomis, statomoms Maskvoje, Sibire ir Karagandoje Kazachstane.

Minskas. Baltarusijos parlamento Žemieji rūmai po antro galutinio svarstymo priėmė įstatymą, įtvirtinantį plačius prezidento įgaliojimus. Įstatymą dar turi patvirtinti parlamento Aukštieji rūmai ir pasirašyti pats prezidentas.

Ryga. Latvijos gynybos ministerijos duomenimis, Latvijos ginkluotosios pajėgos gegužės pabaigoje gavo JAV dovaną — lengvųjų šaudomųjų ginklų „M14“ siuntą, kurios vertė maždaug 2 mln. dol. Ginklai padovanoti remiantis Latvijos ir JAV ilgalaikio bendradarbiavimo gynybos srityje programa.

Tbilisis. Gruzijos prezidentas Eduard Ševarnadze pirmadienį kritikavo Rusiją, atsisakiusią Gruzijai skirti dalį buvusio sovietinio Juodosios jūros laivyno. Buvęs sovietų užsienio reikalų ministras pareiškė, kad ši problema gali smarkiai pakenkti Gruzijos ir Rusijos santykiams. Rusija ir Ukraina išsprendė 5 metus trukusį ginčą gegužės mėnesį ir dar tris mėnesius tarsis kaip pasidalinti laivus ir turta. Laivyno svarbiausia bazė yra Sevastopolyje. Tačiau Kremlius pareigūnai sakė, kad Gruzijos pretenzijos į laivyno dalį yra be pagrindo.

Maskva. Rusijos Saugumo tarybos sekretorius Ivan Rybkin, sugrįžęs iš Karaliaučiaus, žurnalistams pareiškė, kad Rusija ir toliau stiprins savo suverenitetą baltijajame Rusijos regione. Jis pabrėžė, kad Karaliaučiaus sritis yra neatskiriama rusiškosios Baltijos dalis ir pažymėjo būtinybę stiprinti RF ginkluotąsias pajėgas Baltijos regione. Susitikęs su srities vadovais ir karinių dalinių vadovybe, pareiškė, kad planuojamas Rusijos kariuomenės sumažinimas 200,000 žmonių šiais metais palies ir Karaliaučiaus srityje esančias karines dalis.

Vašingtonas. JAV prezidentas Bill Clinton pirmadienį pasiūlė 5 metams uždrausti žmonių dauginimą dirbtiniu būdu, teigdamas, kad jis yra moraliskai nepriimtinas ir gali pakirsti visuomenės pagarbą žmogaus gyvybei. Pasak jo, siūlomas įstatymas įtvirtintų tikėjimą žmogaus gyvenimo stebuklu ir „Dievo suteiktu individualumu, kuri tur kiekvienas žmogus“. Šis įstatymas dar turi būti priimti respublikonų kontroliuojamas Kongresas.

Vokietija. Maltos lektuvo pagrobimu prasidėjusi įkaitų drama pirmadienio rytą baigėsi be vieno šūvio ir sužeidimų. Du vyriškiai, pirmadienio rytą pagrobę „Air Malta“ bendrovės lėktuvą „Boeing 737“ ir priverė lakūnus nusileisti Vokietijoje, pasidavė, pranešė Vokietijos policija. Pagrobėjai, kurių vienas kalbėjo turkiškai, reikalavo paleisti Italijoje iki gyvos galvos įkalintą turką Mehmet Ali Agca, kuris 1980 m. pasikėsinė į popiežiaus Jono Pauliaus II gyvybę. Teroristai norėjo, kad į lėktuvą ateitų televizijos grupė, kuri įrašytų kreipimąsi dėl M. Ali Agca paleidimo.

* **Skiriamuosius raštus** prezidentui Algirdui Brazauskui birželio 6 d. įteikė pirmasis Bangladešo ambasadorius Lietuvai Mostafa Faruque Mohammed. Jis nuo 1995 m. reziduoja Maskvoje ir taip pat yra ambasadorius Baltarusijai.

KALENDORIUS

Birželio 11 d.: Šv. Barnabas, apaštalas; Rozelina, Dainius, Aluona, Tivmantas.

Birželio 12 d.: Anupras, Kristijonas, Rūta, Ramūnas, Mikantė. 1763 m. pakrikštytas poetas kun. Antanas Strazdas.



SKAUTYBĖS kelias

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

VADOVYBĖS PASIKEITIMAS „AUŠROS VARTŲ“/„KERNAVĖS“ TUNTE

„Aušros Vartų“/„Kernavės“ skautų tunto iškilminga vadovybės pasikeitimo sueiga š.m. balandžio 20 d. vyko Pasaulio lietuvių centre, Lemon-te. Sueiga buvo pradėta dalyvavimu šv. Mišiose Palaiminto Jurgio Matulaučio misijoje.

Po Mišių tunto sesės, vadovės, tėveliai ir svečiai rinkosi PLC žemutinėje saleje iškilmingai tunto sueigai. Sueigai vadovavo tunto adjutante ps. fil. Vida Brazaitytė.

Įnešus tunto vėliavas ir sugiedojus Lietuvos himną, išsiriškiavusios sesės prisistatė draugovių šūkiu. Buvo perskaityti LS Seserijos Vyriausios skautininkės vs. fil. Ritos Penčilyienės ir „Aušros Vartų“/„Kernavės“ tunto tautininkės s. fil. Dalia Trakienės įsakymai. Visos tunto sesės džiaugėsi, kad į paskiltninkės laipsnį buvo pakeltos „Mirgos“ draugovės sesės — Kristina Badaraitė, Alina Meilytė ir Rasa Miliūnaitė.

VĖLIAVOS žymeniu buvo apdovanotos vadovės — ps. fil. Vida Brazaitytė, ps. fil. Kristina Likanderytė ir vyr. skautė vs. l. Rima Žukauskaitė.

TĖVYNĖS DUKROS žymeniu apdovanojama ps. Rasa Conklin.

UŽ NUOPELNUOS ordinu apdovanotos — ps. fil. Rūta Ozers, s. fil. Dalia Trakienė ir ps. Kristina Vaicikonienė.

UŽ NUOPELNUOS ordinu su Rėmėjo kaspiniu apdovanotos tunto rėmėjas Bronius Dainis.

Visos sesės džiaugėsi išgirdusios, kad visų mylima paukštyčių „Saulučių“ draugovės draugininkė vyr. skautė vs. l. Jūlytė Placaitė sėkmingai užbaigė LSS „Gintaro“ vadovių mokyklą.

Po apdovanojimų vyko tunto vadovybės pasikeitimas, vadovaujant LS Seserijos JAV Vidurio rajono atstovei js. Audronei Gulbinienei. Vadovavimo kadenciją sėkmingai baigė vs. l. fil. Dalia Trakienė pareigas ir tunto vėliavas perdavė naujai tautininkei s. fil. Laimutei Rupinskienei, kuriai tautininkės pavaduotojos pareigose talkins ps. fil. Kristina Likanderytė.

Įšnešus vėliavas buvo baigta

iškilmingoji sueigos dalis; prasidejo sveikinimai, pasikeitimai dovanėlėmis, žaidimai ir dainos. Tėveliai ir svečiai vaišinosi kava ir pyragais, o ratu susėdusios sesės gražiai dainavo, vadovaujant tunto vyresnėms skautėms.

Šį pavasarį tunto draugovės vyko įžodžiai ir iškylos. „Dubysos“ draugovė suruošė iškilmingą sueigą, kurioje gausus būrys jaunesniųjų skautų davė įžodį ir pasipuošė paukštyčių kaklaraiščiais. „Šešupės“ draugovė dalyvavo įdomioje alpinizmo iškyloje (wall climbing). Visos tunto sesės ruošėsi dalyvavimui savaitgalio iškyloje „Džiamborė '97“.

Tikimės, kad dauguma sesių stovyklos šios vasaros stovykloje, liepos 12-16 d. vykiantioje Rako stovyklavietėje, o rudenį vėl lauksime visų sugrįžtant į sueigas. Turint klausimų, prašoma kreiptis į tautininkę s. fil. Laimą Rupinskiene, tel. 630-887-0189.

Sesė Laima

SKAUTŲ STOVYKLOS LIETUVOJE

Birželio 25 - liepos 4 d. Pietų Lietuvos krašto skautų VIII vasaros stovykla vyks Nemunaitėje, Alytaus raj. Stovyklos viršininkas — kun. Vidmantas Striokas; pavaduotoja — Marija Tenzegolskienė; komendantas — Min-daugas Skuminas; stovyklos programų vadovė — Rita Šatienė ir Rėda Tarasevičiūtė. Dvasinės programos vadovė — Onutė Šarakauskaitė. Lau-zavėdė — Vilma Pavalčikaitė; stovyklos gydytoja — Lina Aleknavičienė ir ūkio dalies vedėjas — Jonas Aleknavičius.

Lietuvos Skautų sąjunga praneša, kad vyks šios trys jos stovyklos:

„Rytų Lietuva — 3“, viršininkas Sigitas Morkūnas. Stovykla vyks liepos mėn. pradžioje. Dalyvaus 150 skautų. (Tiksli data ir vieta nenurodyta).

„Aušra“, viršininkė Gražina Levinskaitė. Dalyvių — 150. Stovykla vyks Dzukijoje,



LSS 1997/99 m. kadencijos Tarybos Pirmia. Iš k. l. eil. — LS Brolijos Vyriausios skautininkas. v.s. fil. Albinas Sekas, išdininke v.s. Irena Markevičienė, sekretore v.s. fil. Meilė Mickienė, LSS Tarybos Pirmiosios pirm. v.s. Birutė Banaitienė, vicepirm. v.s. fil. Laima Kiliulienė ir LS Seserijos Vyriausios skautininkė v.s. fil. Rita Penčilyienė. II eil. — Akademinių Skautų sąjungos vadovų pirm. s. fil. Rimas Griškėlis, Tarybos Pirmiosios narys v.s. fil. Sigitas Miknaitis ir R. Katalikų Dvasios vadovas v.s. fil. kun. Antanas Saulaitis, S.J. Trūksta Evangelikų Dvasios vadovo vysk. Hanso Dumpio.

DARBINGAS LSS TARYBOS PIRMIOJOS POSĖDIS

LSS Tarybos Pirmiosios antrasis akivaizdinis posėdis š.m. gegužės 3 ir 4 d. vyko Putnam, CT. Dalyvavo 9 Pirmiosios nariai. Posėdžio pasitarimai vyko sklandžiai. Svarstyti įvairūs LSS reikalai, padaryti svarbūs nutarimai, tarp jų: VIII Tautinė stovykla — vyks 1998 m. rugpjūčio 8-22 d. „Treasure Valley“ stovyklavietėje, Paxton, MA. Konkursas LSS nariams sukurti stovyklinį ženklą jau paskelbtas.

„Skautija“ bus spausdinama atskirai Vytauto Arnausko spaustuvių, Omahoje. Skautijos administratorė — v.s. Gražina Reškevičienė iš Omahos. Techninis redaktorius v.s. Vytautas Dilba iš Bostono.

LSS „Internet — Home Page“ — ASS s. fil. Rimas Griškėlis paruošė Lietuvių Skautų s-gos „Internet-Home Page“ (www.skautai.com) — LSS Seserijai; Brolijai ir ASS. ASS sutiko laikinai įdėti informaciją į „home page“ Brolijai, Seserijai ir LSS.

LSS lankstinukas — Priėjus išvados, kad praėjusios kadencijos vadovybės lankstinuko projektas perkrautas, nutarta lankstinuką leisti (galiama abiem kalbomis), nes tai gera priemonė supažindinti su skautija. Lankstinuką suprojektuoti sutiko v.s. fil. Laima Kiliulienė.

„Board of Directors Liability Insurance“ yra būtinas sąjungai. Šis reikalas arti-

mu laiku bus sutvarkytas.

Aptarti „Skautų aidą“, LSS Archyvo ir muziejaus bei įvairūs kiti reikalai.

Ryšių su Lietuvos skautais. Nutarta vienbalsiai, kad visi reikalai, susiję su Lietuvos skautais, eina per LSS Tarybos Pirmiosios pirmininkę. LSS laikosi praėjusios kadencijos vadovybės nutarimo — traktuoti visas Lietuvos skautų grupes vienodai. Lietuvoje, atrodo, bus dvi Tautinės stovyklos. LSS pavieniai skautai, esantys gali jose dalyvauti, tačiau jie neatstovauja LSS. Į mūsų Tautinę stovyklą iš Lietuvos atvykusieji savo iniciatyva, galės dalyvauti kaip svečiai.

LSS Tarybos akivaizdinis suvažiavimas numatomas šaukti Čikagoje, 1997 m. spalio 17-19 d. (data dar gali keistis).

duotojas; 1992-97 Čikagos skautų Kaziuko mugės komendantas; 1993-97 „Lituanicos“ tunto komendantas; 1995-96 „Lituanicos“ tunto adjutantas; 1997 m. „Lituanicos“ tunto Kaziuko mugės koordinatorių. 1995-97 m. „Lituanicos“ tunto tautininko pavaduotojas.

ASS Korp! Vytis pareigos: 1993 m. — vicepirmininkas, 1995 m. — išdinininkas, 1996 — tėvūnas.

Stovyklose: 1986-87, 1996 m. skautų pastovyklės vadovas. Brolijos: 1991 m. sporto vadovas, darbo ratų vadovas-instruktoriaus, 1992 m. komendantas, adjutantas, sporto vadovas. 1993 JS komendantas.

Apdovanotas VĖLIAVOS ir TĖVYNĖS SŪNAUS žymenimis.

Dalyvavo visuose LSS Brolijos ir Seserijos ruošiamuose suvažiavimuose.



ps. Vytenis Lietuvninkas

dviratiais iš Čikagos į Rako stovyklavietę, Michigano valstijoje. Keletą metų buvo „Lituanicos“ tunto išdinininku. Talkina tunto Kaziuko mugėi pasiruošimo darbuose.

Baigęs advokatūrą. Turi savo įstaigą Čikagoje ir teisiniais reikalais patarnauja daugeliui lietuvių. Yra teisinis patarėjas Čikagos skautų tuntams. Suorganizavo Rako stovyklavietės žemės pirkimą. Norėdamas Rako stovyklavietę apsaugoti nuo jos pardavimo ne skautams), įkūręs „Geležinio Vilko“ lakštų draugiją (yra jos pirmininkas), suorganizavo jos žemės nupirkimą.

ps. fil. Ričardas Chiapetta, skautų pastovyklės viršininkas.

Brolis Ričardas skautauti pradėjo „Lituanicos“ tunte, Čikagoje, 1975 m. Skauto įžodį davė 1978 m.; skauto vėtyto įžodį — 1986 m.; paskautininko — 1993 m. I Akademinių Skautų sąjungą įsijungė 1990 m.

Čikagoje ėjo šias pareigas: 1985-87 skautų „Perkūno“ draugovės draugininko pava-

Brolis Ričardas visada linksmas, bet kai reikia, ir griežtas. Nesikrato jokio darbo, jei tik laikas leidžia. Yra baigęs Donelaičio lituanistinę mokyklą. Priklauso tautinių šokių šokėjų grupei. Jis yra geras pavyzdys kitiems skautams savo darbštumui, pareigingumui ir skautiška nuotaika.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$95.00 Foreign countries \$110.00 Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629.

Mažinant pašto išlaidas, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėti, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto

JAV	metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur.....(U.S.)	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Tik šeštadienio laida:	\$110.00	\$60.00	\$40.00
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur.....(U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą:			
(Air cargo).....	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant už užsienį			
oro paštu.....	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausio redaktorė - Danutė Bindokienė
Administratorius - Valentinas Krumpelis
Moderatorius - kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.



sk. vytis Edis Leipus

skautas vytis Edis Leipus, jaunesnį skautų pastovyklės viršininkas.

Brolis Edis skautauti pradėjo Montrealyje, Kanadoje. Šeimai persikėlus į JAV, jo skautavimas kurį laiką buvo pertrauktas. Po ilgesnės pertraukos įsijungė į Čikagos

„Lituanicos“ tuntą ir sėkmingai dirba su „Geležinio Vilko“ draugove draugininko pareigose. Yra vadovavęs jaunesniems skautams Rako stovykloje.

Šeimoje augina du jaunesnius skautus. Mėgsta žvejoti. Turi gerą patyrimą namų taisyse. Šį savo patyrimą pritaiko jaunesniųjų skautų sueigose ir stovyklų užsiėmimų pavairinimui.

STOVYKLOS

Birželio 14 - 21 d. — Detroito skautų ir skautų tuntų stovykla Dainavos stovyklavietėje, Michigane.

Liepos 12 - 26 d. — Čikagos skautų ir skautų stovykla Rako stovyklavietėje, Custer, Michigan.

Rugpjūčio 3 - 17 d. — Kanados lietuvių skautų ir skautų stovykla „Romuvos“ stovyklavietėje.

LINAS SIDRYS, M.D.
Akū ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-8622
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė - vidaus ir kraujos ligos
5540 S. Pulaski Rd.
Tel. 773-585-2802
Pirmą 9 v.r. - 7 v.v.
Antr., Treč. ir Penkt. 9 v.r. - 3 v.p.p.
Ketv. 10 v.r. - 7 v.v. Sešt. ir kt.
dienomis reikalingas susitarimas.
Primame „Medicare Assignment“
Sumokama po vizito.

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave., Elgin, IL 60120
Tel. (708)742-0255
Valandos pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, LTD.
6132 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 773-436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUNMALA, M.D.
Sirdies ir kraujagyslių ligos
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS - SIRDIES LIGOS
7722 S. Kezie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. (773) 471-3300

DR. A.B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ - AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. 708-422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmą 3v.p.p.-7v.v., antr. 12:30-3v.p.p.
treč. uždaryta, ketvrt. 1 - 3 v.p.p.
penktad. ir šeštad. 9 v.r. - 12 v.p.p.

NIOLE STANKEVICIUS, M.D.
Board Certified, Internal Medicine
Valandos jūsų patogumui
Holy Cross Professional Pavilion
3 fl. South
Lithuanian Plaza Ct. at California Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 773-471-7879

DR. ZBUTE ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
106 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-537-1285

EDMUNDAS VIZINIS, M.D., S.C.
Specialybė - Vidaus ligų gydymas
Kalbame lietuviškai
6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. 773-585-7755
Valandos pagal susitarimą

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
630-941-2809
Valandos pagal susitarimą
Vakaris ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

ARAS ŽILOBAS, M.D.
INDRĖ RUDAMIS, O.D.
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630)527-0080
3825 Highland Ave.,
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630)435-0120

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708)588-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 588-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to
diplomu, lietuviams sutvarkys dantis
už prienamą kainą. Pacientai
priimami absoliučiai punktualiai.
Susitarimui (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-8280

DR. V.J. VASAITIENE
DANTŲ GYDYTOJA
4817 W. 83 St., Burbank, IL
Tel. 708-423-6114
Valandos susitarus



„Saulučių“ draugovės paukštytės ir jų vadovė Indrė Žukauskaitė šviečia „Aušros Vartų“/„Kernavės“ tunto sueigoje.

PAMAŽU STUMIAMĖS Į PRIEKĮ

Lietuvos Švietimo ir mokslo ministrui dr. Zigmui Zinkevičiui š.m. birželio 7-8 d. lankantis Čikagoje, atsirado roga pasikalbėti rūpimais klausimais ir svečio atsakymais pasidalinti su „Draugo“ skaitytojais.



—Gerbiamasis Profesoriau, Jūs esate mokslininkas, lituanistas, jau nuo 1950 metų dirbate pedagoginį darbą, tad su juo gerai susipažinęs. Teko skaityti Lietuvos spaudoje, kad apibūdint Lietuvos švietimo būklę, kaip esančią labai blogoje padėtyje. Koks yra švietimo ir mokslo ministerijos planas ne tik pagerinti, bet pastatyti Lietuvos švietimą į teisingas vėžes?

—Man svarbu, kad lietuvių švietimas būtų tikrai lietuviškas. Ir antras dalykas: sudaryti sąlygas, kad pietryčių Lietuvos jaunimas galėtų tikrai išmokti valstybinės kalbos. Aš manau, kad abi šios sritys apleistos ir kad jos nebus tvarkomos, pasiryžau priimti Švietimo ir mokslo ministro pareigas, dirbti šioje srityje dėl šių pagrindinių dviejų tikslų.

Švietimo sistemos koncepcija jau buvo sukurta prieš mane. Ketverius metus valdant LDDP, ta švietimo reforma buvo beveik sustojusi, arba bent gerokai sulėtėjusi. Man rūpėjo ją išjudinti. Jokių pagrindinių dalykų iš esmės keisti aš visiškai nepasiryžęs. Svarbu, kad vyktų reforma. O dėl to antro tikslo, dėl pietryčių Lietuvos, tai čia man padeda tą kitataučių tėvai, kurie labai nori, kad vaikai mokėtų valstybinę lietuvių kalbą. Ir man rodos, kad tas darbas vyksta sėkmingai.

—O kaip su vadovėliais, skirtais Lietuvos mokykloms? Ar jie pritaikyti nepriklausomos Lietuvos jaunimui? Štai vienas pavyzdys. Šeštai klasei skirtame senovės istorijos vadovėlyje, išleistame 1992 metais ir patvirtintame Lietuvos Švietimo ministerijos, yra toks klausimas: „Kaip Leninas apibūdino

Spartaką?“ Tas vadovėlis dar buvo vartojamas šiais mokslo metais. Panaši situacija yra ir su fizinės geografijos vadovėliu, ir, be abejo, su kai kuriais kitais.

—Tokių ir panašių dalykų yra daug vadovėliuose. Tai yra normalus dalykas. Svarbiausia, kad tuose vadovėliuose gali būti minimas Leninas, bet žodžių „tėvynės meilė“, tai ten su žiburiu reikia ieškoti.

—Bet kaip tie vadovėliai yra apvalomi nuo sovietinio komunizmo sovietų? Kas yra konkrečiai daroma, juk jau praėjo penkeri metai nuo išleistų nepriklausomybės gyvenimo pradžių?

—Vadovėlių rašymo ir leidimo srityje yra labai daug trūkumų. Man rūpi iš esmės pakeisti vadovėlių rašymą ir recenzavimą, ir leidybą, kad viskas vyktų kuo pozityviau, kad mes recenzuotume ir atrinktume tik patius tinkamiausius, kurių leidybą po atrinkimo finansuotų Švietimo ministerija. Žinoma, gali būti leidžiami ir alternatyvūs vadovėliai, bet tik tuo atveju, jeigu ras finansavimo šaltinius.

Dabar šioje srityje tvarkos nėra, todėl aš noriu iš esmės pakeisti. Deja, šiuo metu negaliu, nes ir taip darbų yra virš galvos. Po truputį, laipsniškai sutvarkysime ir vadovėlius.

—Tai kur dabar, šiuo metu, yra Jūsų pirmumai, jeigu vadovėliai yra kažkur antroje eilėje?

—Šiuo metu man labai rūpėjo, taip netikėtai atsiradęs klausimas — tai egzaminų. Dabar, per visą penkiasdešimt metų pas mus vis turgavo būdavo galima gauti ne tik egzaminų temas, bet ir įvairias smulkmenas. Šiomet dariau viską, ką tik galima, kad šito nebebūtų. Reikia pagaliau su šituo sukiavimu baigti. Ir man, bent iki šiol atrodo, kad vis dėlto tai pavyko.

—Ar Jūs čia kalbate apie egzaminų klausimus, kurie buvo išspausdinti Danijoje?

—Taip, taip. Ėmiausi, sakau, visų priemonių, ir tą nešvarų „biznį“, kuris buvo varomas, pavyko likviduoti. Dėl to dabar yra daug žmonių, prieš mane nusiteikusių.

—Kokios yra bendravimo galimybės tarp Jūsų vadovaujamos ministerijos ir

užsienio lietuvių, paplitusių po visą pasaulį? Čia turi mintyje nutautimo problemas. Ar tas klausimas iš vis yra diskutuojamas?

—Tas klausimas yra labai svarbus. Išvija gerokai mums padeda. Ir ne tik organizuota išvija, bet kartais atskiri asmenys. Sakysim, mano darbo pačioje pradžioje, prieš kokius beveik šešis mėnesius, kada prasidėjo tokia išpūsta spaudoje kampanija lenkų, t.y. Vilniaus krašto, veikėjų prieš mane, aš gavau nemažai laišku iš išviejų, įvairiai remiančių, ir net finansinių. Vienas toks asmuo atsiuntė 10,000 dolerių čekį ir už tuos pinigus mes atlikim labai reikalingą remontą kai kurioms mums svarbioms mokykloms, pvz., Dieveniškėse. Ir tai bus be galo svarbus darbas, nes ten išlaikyti lietuvišką mokyklą yra labai svarbu, o vietinė administracija yra nelietuviška, nors gyvena Lietuvoje. Ji lietuviškų mokyklų beveik neremia, arba remia labai mažai. Čia tik pasakau vieną pavyzdį.

Šiaip jau parama įvairių pasaulio lietuvių bendruomenių švietimo reikalams pietryčių Lietuvoje yra labai reikšminga.

—Socialdemokratai reikalauja Jums nepasitikėjimą dėl įvairių priežasčių, kurių tarpe yra: viceministras Jolantos Balčiūnienės atleidimas iš pareigų už tarnybinių įgaliojimų viršijimą, turimas problemas su lenkų mažumomis ir kt. Kaip Jūs interpretuojate šias situacijas švietimo ir mokslo ministerijoje?

—Matote, čia yra ne taip jau paprastas dalykas, tad trumpai sunku atsakyti. Jolanta Balčiūnienė, būdama Švietimo ministerijos viceministrė tvarkė bendrąsias mokyklas, bendrąjį švietimą. Ir tvarkė labai gerai. Ji labai daug rūpinosi gatvės vaikais — mes vadiname ir mėslynų vaikais... Tai yra paūsoję šeimų vaikai. Na ir čia papuolė į kilpas. Kadangi, mano ir jos ištikinimu, didžiausią reikšmę turi globos namai, ypač steigiami privačiai atskirų šeimų, kurios steigia nedidelius globos namus. O Lietuvoje labai daug sunkumų sudaro patalpos. Čia netikėtai viena tokia, kaip paskui pasirodė — įtartina, organizacija pasiūlė atiduoti Švedijoje pastatytus neliekančius migrantams namelius, kurie ten nereikalingi. Ir geri norai davė negėrus rezultatus.

Tarp kitko, tas socialdemokratų žmogus, kuris čia labai prieš mane pasisakė, pats dalyvavo šioje akcijoje. Kodėl jis taip prieš mane, nežinau. Galbūt čia kažkaip rišasi ir tų egzaminų „biznio“ pabaiga, ir iš visko susidarė tokia situacija, kad daug priešų išsigijau.

—Profesoriau, ar nepasigilog senų gerų laikų, kai dirbote grynai mokslinį darbą?

—Žinoma! Ir mano svajonė yra grįžti, bet grįžti tik tada, kada mūsų visa ta švietimo sistema bus pastatyta į gerą kelią. Kada aš jau būsiu ištikinęs, kad atgal nebeįgrįžtama, tada su didžiausiu malonumu perleisiu šitą darbą kitiems.

—Kaip Jūs žiūrite į dabartinę Lietuvos spaudą ir joje labai daug esamo švietimo žargono? Dabar labai gausiai vartojami tarptautiniai žodžiai arba net naujadarai, kurie gali būti lengvai pakeičiami lietuviškais atitikmenimis. Mus toks lietuvių kalbos darymas labai erzina.

—Aš žiūriu labai neigiamai! Matote, čia yra daugiau Valstybinės kalbos komisijos, o ne švietimo ir mokslo ministerijos reikalas. Bet aš esu ir tos komisijos narys... Taigi galiau ir apie tai šnekėti. Čia galbūt Jums Amerikoje atrodo truputį kitaip, negu mums Lietuvoje. Okupacijos metais, bolševikmečiu, mums tokie žodžiai, kuriuos mes vadinavome tarptautiniais, arba žodžiai, kurie yra anglicizmai, mums atrodė lyg ir priemonė išstumti rusicizmus, kurie mums buvo labai pavojingi. Dėl to prieš mėtus skolinius buvo ne tik nekovoja, bet jie net proteguojami. Dabartiniu metu sąlygos yra visiškai pasikeitusios, rusicizmas Lietuvoje plisti savaime užkirstas kelias. Tiesa, jie dar klesti, ir labai klesti, bet prieš juos dabar kovoti yra lengva.

Krikščioniškos minties politinių svarstymų konferencijos dalyvių

REZOLIUCIJA

dėl prof. Vytauto Landsbergio kandidatūros į Lietuvos prezidento postą paramos

Šių metų pabaigoje Lietuvos piliečiai, jau antrą kartą po Kovo 11-tosios, demokratišku būdu rinko savo valstybės vadovą — Respublikos prezidentą. Tai įvykis, kuris bus naujo svarbaus Lietuvos valstybės ir politinės raidos etapo pradžia.

Svarbiausias valstybėje pareigas turi užimti tik atsakingi, savo siekius suformulavę ir moralios politikos principus pripažįstantys, politikai, įrodę savo ištikimybę Lietuvos piliečių gerovei ir valstybės nepriklausomybei. Todėl čia susirinkusieji:

pabrėždami Lietuvos politinio pastovumo užtikrinimo bei tolimosio ekonominių-socialinių reformų plėtojimo svarbą;

nurodymai būtinumą paspartinti Lietuvos integraciją į

ja, kad daug priešų išsigijau.

—Profesoriau, ar nepasigilog senų gerų laikų, kai dirbote grynai mokslinį darbą?

—Žinoma! Ir mano svajonė yra grįžti, bet grįžti tik tada, kada mūsų visa ta švietimo sistema bus pastatyta į gerą kelią. Kada aš jau būsiu ištikinęs, kad atgal nebeįgrįžtama, tada su didžiausiu malonumu perleisiu šitą darbą kitiems.

—Kaip Jūs žiūrite į dabartinę Lietuvos spaudą ir joje labai daug esamo švietimo žargono? Dabar labai gausiai vartojami tarptautiniai žodžiai arba net naujadarai, kurie gali būti lengvai pakeičiami lietuviškais atitikmenimis. Mus toks lietuvių kalbos darymas labai erzina.

—Aš žiūriu labai neigiamai! Matote, čia yra daugiau Valstybinės kalbos komisijos, o ne švietimo ir mokslo ministerijos reikalas. Bet aš esu ir tos komisijos narys... Taigi galiau ir apie tai šnekėti. Čia galbūt Jums Amerikoje atrodo truputį kitaip, negu mums Lietuvoje. Okupacijos metais, bolševikmečiu, mums tokie žodžiai, kuriuos mes vadinavome tarptautiniais, arba žodžiai, kurie yra anglicizmai, mums atrodė lyg ir priemonė išstumti rusicizmus, kurie mums buvo labai pavojingi. Dėl to prieš mėtus skolinius buvo ne tik nekovoja, bet jie net proteguojami. Dabartiniu metu sąlygos yra visiškai pasikeitusios, rusicizmas Lietuvoje plisti savaime užkirstas kelias. Tiesa, jie dar klesti, ir labai klesti, bet prieš juos dabar kovoti yra lengva.

—Jūs teisus. Taip ir iš tikrųjų yra. Trukdytojų yra pakankamai.

—Gerbiamasis Profesoriau, labai ačiū už pokalbį. Linkime sėkmės visuose darbuose.

Kalbėjosi Leonas Narbutis

• Seniausia Lietuvoje veikianti įmonė — Siauliu alaus darykla „Gubernija“. Rašytiniuose šaltiniuose ji pirmą kartą paminėta karališkosios ekonomijos inventoriaria sąraše 1786 m., kur parašyta, kad įmonės užuolainai pamatai yra papuvę ir juos reikia remontuoti. Specialistai mano, jog įmonė pastatyta apie 1665–1675 m.

Ženklas kaktos viduryje

Kone visi Amerikos aukštesniųjų mokyklų mokiniai anglų literatūros pamokose turėjome susipažinti su Nathaniel Hawthorne novelė „The Scarlet Letter“ (Raudona raidė). Joje buvo rašoma, kaip moterys, sugautos svetimavimu, kaktą buvo pažymėta skaisčiai raudona raidė „A“, reiškiančia „adultery“ — svetimavimą. Tuomet ne vienam kilo klausimas: kodėl tik moteris buvo nubauta, o vyras — ne, juk nusikaltimą įvykdė abu... Tačiau šiuo atveju „teisybės“ ieškoti nebuvėta, nes Hawthorne novelės veikėjai vadovavosi tuo patiu principu, kaip Kristaus laikų žydai: moteris už svetimavimą būdavo viešai užmušama akmenimis, o vyras likdavo nenubaustas.

Šis „moralės teatras“ pastaruoju metu gastroliuoja Amerikoje, ypač karinėse jos pajėgose ir vyriausybės viršūnėse, tik dabar abiejų lyčių žmonės gali būti kaltinami nemoralumu. Vėta pastebėti, kad šiuos žmones persekioja ne vien dabartinės, bet net tolimos praeities nuodėmės, sutrukdamos kopti ir tarnybos aukštumas, nepaisant, kokiomis aukštomis kvalifikacijos pasipuošę.

Kartais susidaro įspūdis, kad amerikiečiai gali lengviau atleisti sukiavimus, išeikvojimus, net šnipinėjimą svetimos valstybės naudai, negu svetimavimą, o įstatymai, kurie nuolat skelbia atskyrę valstybinius reikalus nuo bažnytinio, palikdami religinius įsitikinimus kiekvieno individo atsakomybei, šį nusizengimą prieš Dievo įsakymą „Nesvetimauk!“ taiko visiems lygiai: ir tikinčiam, ir ateistui; ir prezidentui, ir gatvės šlavėjui... Deja, daugeliu atveju vis dėlto jis daug griežčiau varžo moteris, kaip vyrus.

Antra vertus, filmų žvaigždės, populiariausi muzikiniai grupių nariai, žymiesiems sportininkams tas moralinis standartas kažkodėl nebegalioja. Jų „romantiški nuotykių“ linksniuojami su atlaidumu ir nuolat aprašomi tam tikro žanro periodikoje, kurią amerikiečiai, ypač jaunimas, uoliai skaito, o dažnai pasaka savo pamėgtų bei idilizuojamų žmonių pavyzdžiu.

Moralės taisyklės netaikomos ir jaunuosiams, kuriems net mokykloje dalinamos „apisaugojimo“ priemonės, tarytum vienintelė nemoralus elgesio pasekmė gali būti užsikrėtimas lytine liga arba baisioji AIDS. Niekas nedrįsta, bent viešai, per daug kritikuoti ketveto hektarų Dačioliškio pelkės. Arčiau į vieną šoną ant kupstų augo keliasdešimt juodakalnių krūmų, tarp jų keli šaltkėsniai, gal pora ar trejetas eglių. Visoj pelkutej teaugo labai reta žolė, tokia savotiška pusvėskvė, bet papelkės žmonėms ir mokykloms vaikams ji tebuvo tik žolė. Kur jos buvo kiek tankesni kuokšteliai, pėmpės sukdavosi lizdus, ir pavasarį tebedavo girdėti niekada neužkimstą jų balsai. Ne vieną vakarą, prasivėręs langą, klausiau jį savotiškai gaivaus ir kiek skausmingo rėksmo. Mėginau spėti, ką viena kitai norėtų pasakyti.

Kai kartą užsiminiau apie jas vaikai ir paakinau mėginti spėti, kam ir ką tos nerimstancios gyvutojos sako ar tik nori pasakyti, viena mergytė tuoj pakėlė ranką.

—Jos sveikina Dačioliškius.

Negalėjau suprasti, kol nepasakė, kad anais laikais, kai vokiečiai eidavo į Lietuvą pasipiešti, gal toj pačioje vietoj, kur dabar mokykla, vidury miškų gyveno Dačioliškis. Anapus pelkių buvo kunigaikščio dvaras. Kai kunigaikštis įdavo į karą ar kur toliau medžioti, kviesdavosi ir Dačioliškį su vyresniais vaikais.

(Bus daugiau)

SEVERIUKAS

64 JURGIS JANKUS

Krūptelėjau ir atsigrįžau. Stovėjo motina.

—Bėk pasišildyti. Juk rankų turbūt nebejausti. Aš pabaigsiu. Tik atbėk padėt parsivilkti ir sudžiaustyti.

—Rankas jau seniai užsitrenkė, pabaigsiu, — atsakiau, — o parvilkti ir sudžiaustyti padės Severiukas. Nepadės ir vienai uodega nenutrūks. Tamsta pailsėk.

—Pailsėjau, — pasakė. — Matai, dukružėlė, baisu kai namai sudega. O čia ne namai, čia daug baisiau. Čia pats gyvenimas sudegė, bet gyventi reikia. Į žemę neįlįsi. Kelkis ir bėk pasišildyti.

Turėjau keltis.

Pakilus padaviau kultuvę. Naująją. Senoji šalia išgręžtų skalbinių krūvos gulėjo ant ledo.

Paėmusi kultuvę pažiūrėjo, pirštais perbraukė per išgrąžinimus.

—Iš kur ta? Severiukas padarė?

—Severiukas.

Ir daugiau nieko. Nė žodžio. Pamerkę paklodę į eketę, ištraukusi ant lentos ėmė velėti, bet ne su naująja. Pasisiekė senąją, o tą padėjo į šalį ant ledo. Ir daugiau jos niekada nelietė. O Severiukas man dar

net tris padarė. Ir vieną už kitą gražesnę. Ir trejetą verpsčių. Viena, sakė, linams, kita vilnoms, o trečia, su tokiu barzdutu seniu, tai tik pakuloms. O rankšluostinės ir čia seklyčios, ir druskinė irgi jo. Visos tebera.

Pakilus apžiūrėti saulaukėmis ir gyvatiukėmis išpjaustytos druskinės. Pakilo ir ji.

—Tebeturiu viską, — šnekoje ir skarelės kampu vis riedančias ašaras braukė. — Tebeturiu. Tik ne čia. Viskas klėtyje. Kai kada ateisi diena, viską parodysiu. Ir daugiau išdrožinėjimui ir kitokių daiktų parodysiu. Sakydavo, kad jam Dievas davė neramias rankas. Ir galvą neramią. Vis reikėjo ką naują išmokyti. Sakydavo, kad norėtų kaip kiti susibrukęs rankas pasidėti, bet negali. Vis negali niežti ką nors krapšyti.

Žiūrėčiau rankšluostinę, paglostiau abejuose jos galuose patupdytų angeliukų galvelės, net pagalvoju: ar nebūs jie kiek panašūs į anos mergytės iš to meto, kai ji tvoromis eidavo, bet nieko nepasakiau, nes ir jūtau ir girdečiau kaip su kiekvienu žodžiu ją vis didesnis gaudulys ima. Nutaikęs gera akimirksnį, atsisveikinau ir išėjau.

Atsitiko kitaip. Tą dieną, eidamas pasišneketi, galvoju, kad parsinešiu visą istoriją ligi paties galo, nes atrodė, kad nedaug ko begalėjo būti like, o dabar grįžau atsimušęs ne į istorijos galą, bet į nelauktą ir netikėtą moterišką gaudulį. Nebesukau net kelučių,

bet patraukiau tiesiai per dobilieną į ant kalvutės žibancias mokyklos šviesas. Ėjau nelabai net jausdamas, kaip pataikiau į dobilienoje tebetalksčiančias nesenai prabėgusio lietaus paliktas balutes, nes galvoje vis sukosi ir sukosi tų dviejų žmonių lyg ir netyčia atsikleidę buvimo trupiniai ir nejučia susibėgę į vientisą gyvenimą. Tas prieš valandėlę ją už gerklės suėmęs gaudulys sakytė sakė, kad juodu kartu augdami net neįjot kaip vienas į kitą taip jaugo, kad rodos jau nė jokio chirurgo peilis neberastų, kaip juodu perskirti. Ir vis dėlto turėjo kas atsitikti, kad jis senatvės sulaukę menkutėje pakrūmės trobelėje, o jį visko pertekusiame trisdešimt hektarų ūkyje, bet sugrudusia širdimi.

Tą vakarą ligi po vidurnakčio surašiau, ką buvau girdejęs, o kitus pradėjau skaityti nuo pradžių. Kai ką palikau beveik taip kaip buvau surašęs, kitas vietas mėginau lyginti, kad artėtų prie to, kaip jį pasakojau. Daugely vietų girdečiau net jos balsą, plaukiantį kartu su mano eilutėmis nebyliame popieriuje, bet buvo vietų, kur tas balsas nutoldavo, visiškai išnykdavo, ir aš pradėdavau jaustis savo rašyme sukydęs. Sykį net garsiai pasakiau: „Kodėl tavo balsas kaip Dačioliškio žaltvykslė — kada nori, toks aiškus, lyg šnekėtum tiesiai į ausį, o kai kas uždeina, plast, plast ir nebėra. Plast ir nebėra. Kaip tave pagauti?“ Bet tose vietose ir nepagavau.

Pamiškeje buvo dar nenusausinta nedidelė, gal

PRO DOMO SUA

JUOZAS KREIVĖNAS

Tęsinys

Valstybinė leidykla pas save turėjo daug universiteto leidinių komise. Šiuos leidinius ji grąžino universitetui. Universiteto vadovybė juos perkainojo (kitai — gerokai atpigino) ir šel grąžino Valst. leidyklai platin. Neleidimui išėjo ir prieinama kaina skaitytą pasiekė daug anksčiau buvusių neįkandamai aukštos kainos universiteto leidinių.

Nuo 1940 m. gruodžio mėn. i Kučurikių popieriaus fabriką galei N. Vilnių pradėjo plaukti įvairios buv. Lietuvos kariuomenės bibliotekos ir atskiri leidiniai. Knygos iš Kauno užplombuotose vagonuose buvo vežamos į N. Vilnios geležinkelio stotį, o iš stoties i fabriką (2 km) jas pasiimdavo gats fabrikas arkliais. Fabrike gautos knygos traktuojamos kaip popieriaus makulatūra, vertiamos su visa kita makulatūra i sandėlius ir ant kiemo i krūvas, iš kurių darbu metu karčiais ir vežimu vežama prie fabriko durų. Čia keletas darbininkų atvežtąsias knygas, bylas ir kitokius popieriaus gabalus ardo ir plešo atskirais lapais. Gautoji medžiaga metama i fabriko patalpą, kur eina i kapojimo, malimo ir kitas mašinas, kol galų gale iš jos išsina neblogas vnyiojamasis popierius. Taip nuo 1940 m. gruodžio mėnesio perėjo „Trimito“, „Kario“, „Lietuvos ūkio“, „Žemės ūkio“ komplektai ir redakcijų turimos komplektų atsargos, A. Smetanos raštai, „Karo archyvas“, Kavalierijos štabo biblioteka, eilė kitų Kauno igulos dalinių bibliotekų, toliau — Neo Lituanica biblioteka ir daug kitų bibliotekų, kurių išnykimo pėdsakų fabrike, apart darbininkų pasakojimų, neliko. Fabriko darbininkų didelė dauguma buvo lenkai ar lietuviškai nemokantys, todėl jie toms knygomis negalėjo domėtis ir nebuvo suinteresuoti iš fabriko išsinešti. Prie kai kurių bibliotekų naikinimo budėjo ginkluotais NKVDistais, kuris prižiūrėjo, kad jo akivaizdoje knygos tikrai būtų sunaikintos. Buvo pavojinga naikinimomis knygomis domėtis. Sekliai sekė fabriko darbininkų i administracijos laikysena. Ypač buvę pavojinga domėtis knygomis svetimomis kalbomis. Tik kai kurie tarnautojai iš gelželio stoties personalo išdrįsdavo įliti i atvežtų knygų vagonus, o nuo vežamų i fabriką knygų vežimų knygąs uoliai vagine davė mokyklinio amžiaus vaikai, kurie jų atnešdavo i aplinkines mokyklas mokytojams ir kitiems lietuviams N. Vilnios tarnautojams.

Bibliotekos buvo naikinamos istisai. Jokios atrankos nebuvo daroma. Tokiu būdu i naikinamų knygų eilę pateko Lietuvos Enciklopedijos tomiai, lenkiško Lietuvos istorijos žurnalas „Ateneum Wileński“ komplektai, bibliografinė brangenybė T. Narbuto „Drieje stavozytne nrodu litewskiego“, K. Jaseno „Meno istorija“, visas beveik neplatintas leidimas Šaulių sąjungos leidinio „Iš tautinių šokių“ (kur visai nebuvo teksto, tik gaidos) ir eilė panašių leidinių.

Kaip visokią makulatūrą, taip ir knygas, fabrikui siuntė ne Glavlitą, bet žaliavų centrą. Matyt, Glavlitą šiam pastarajam naikinimas knygas perduodavo. Kiek tokiu būdu knygų buvo fabrike sunaikinta, nustatyti sunku, nes fabriko knygos buvo pažymima tik bendros įvairios gaunamos makulatūros svoris. Gautoji makulatūra įrašyta i fabriko žaliavų knygąs (rusiškai) ir už ją sumokama tiekėjui po 16 kapeikų už kilogramą.

Glavlitą tik pradžioje buvo letas. Ligi 1941 m. pavasario

surinko visų Lietuvos bibliotekų turimų knygų sąrašus. Glavlito vadovai rusas Procento ir lietuviškai nemokąs lietuvis Sprindys, pasirašę soclentynes su Moldavijos Glavlitu, uoliai dirba. Dar ankstyvą pavasarį matyti, kad Glavlitąs jau i daug knygų iilindęs. 1941 m. kovo 13 raštu 143 Glavlitąs rašo:

„Pranešame, kad visas knygas, kurias Vyr. Literatūros ir Leidyklų Valdybos igaliojiniai įtraukė i sąrašus patikrinimui, savo lešomis turite pristatyti Vyr. Literatūros ir Leidyklų Valdybon, Kaune, Totorių g. 12“.

Ši raštą gavo daugelis knygų Kaune (Endziulaitis, Raudonosios armijos prosp. 137, „Tikslo“ knygynas Raudon. arm. prosp. 68, Valst. leid. knyga. N. 4 Kaune Stalino prosp. 29) ir provincijoje. Tačiau viešumoj dar vis pasirodo nepageidaujamų leidinių. Dar 1941 m. kovo mėn. Valstybinė leidykla priversta knygynuose neplatinti sąsiuvinį su A. Smetanos atvaizdu. Galų gale kompartijos CK Glavlitą išvelėja už apsilėidimą (1941 m. gegužės mėn.) Dabar Glavlitąs dar labiau spaudžiasi. Ateina knygai siaubo dienos. Intensyvi darba patiam įkaršty nutrauks tik birželio 22 d. karas. Valstybinė leidykla, ligi pavasario savo reikalais mažai Glavlitą galvą kvaršinsini, pradeda dėl kiekvieno menkinio rašyti ir teirautis. Antai Vilniaus Valst. leidyklos skyriaus direktorius Vincas Paulauskas (karo metu pabėgęs su Raud. armija) 1941.VI.18 d. rašo Glavlitui Vilniuje: „Siunčiame 1 egz. V.J. Lenino portretą ir prašome pareikšti savo nuomonę, ar ji galima platinti“.

Iš apyvartos išimamos knygos naikinti išieties punktas buvo numatytas Kauno bazė I (Rotušės aikštė). Visi Lietuvos knygynai iš apyvartos išimamas knygas siunčia ne fabriku, o i minėtą bazę. Iš šios bazės knygų kelias jau vedė i popieriaus fabriką.

Uolos komunistinio nusistatymo pareigūnai padėjo knygos naikinimo darbe. Taip savo iniciatyva Vilniaus Valst. leidyklos skyriams viršininkas rašo: Nr. 963 1941 m. gegužės 27 d. Glavlitui Vilniuje, Vilniaus gt. 11, bt 14.

Siunčiame 1 egz. Petro Jurgėlos knygą „Sparnuoti Lietuviai Darius ir Girėnas“ ir prašau skubiai pareikšti nuomonę ar minėtą knygą galima platinti. Priedas: minėta.

(pas) R. Vaideliau. kas — Sekretorius.

(pas) V. Paulauskas — Viršininkas.

Glavlitąs atsiųstą knygą, peržiūrėjo. Ar ją galima platinti, atsakė Valstybinės leidyklos centras iš Kauno: Nr. 1939 PB — Kaunas, 1941 m. birželio mėn. 2 d.

P. Jurgėlos knygos „Sparnuoti lietuviai — Darius ir Girėnas“ visus turimus egzempliorius perduokite LTSR Literatūros ir Leidyklų Valdybai. Šių egzempliorių skaičiaus nurašymui nustatykite specialų aktą ir 1 egz. atsiųskite LTSR Valstybinei Leidyklai.

(pas) P. Girdžiūnas — Kauno Prekybos Bazės I Vedėjas.

(pas) B. Žygelis — Direktoriaus Pavaduotojas.

Šitaip iš apyvartos prapuldino viena knyga po kitos. Dingo P. Rusecko „Savanorių žygiai“, Platono „Puota“. Tempas vis didėjo.

Gegužės 13 d. įsakyta i Kauno I Bazę grąžinti visus turimus egzempliorius: 1. Petro Babicko — „Geltona ir juoda“.

2. Petro Babicko — „Aš Kar-



Visuomenininko Juozo Kreivėno 85-tojo gimtadienio ir 10-tųjų mirties metinių paminėjime, rengtame Čikagoje gegužės 25-26 d., iš kairės: Vytautas Bikulčius iš Kalifornijos, istorikas Jonas Dainauskas ir žurn. Edwardas Sulaitis.

ys“.

Gegužės 19 dieną — per septynias dienas I Bazę grąžinti: 1. „Katekezes“ I, II, III, 2. „Kitų pėdomis“ I, II, III.

Gegužės 20 dieną Br. Murino knygos „Komponuojamasis piešimas“ leista platinti išėjus 57, 58 ir 59 puslapius.

Gegužės 24 dieną — leista platinti Br. Murino:

1. „Piešimas lentoje“, 2. Kompanuojamasis piešimas — išėjus 59 pusl., (įdomu, kad prieš 4 dienas reikalauta išimti dar 57 ir 58 psl. čia jau neminimi), 3. „Piešimas iš vaiko aplinkos“ — išėjus 57-62 psl.

Tuo pat laiku parengtas ilgas 452 knygų sąrašas, kurias įsakyta išimti iš apyvartos, supakuoti ir laukti parėdymo, kur pristatyti. Šių 452 knygų sąrašas 384 knygos yra religinio turinio. Kai kurios jų menkos brošiūrėlės, bet yra ir rimtų mokslinių veikalų (pvz., prof. Malakauskio „Bažnytinės teisės“). Likusių sąrašas 68 nereliginų knygų tarpe randame keletą sapninių, pora pornografinių Pitigrilli romanų (vienas jų kadaise spausdintas J. Paleckio redaguotam „Naujam žody“, Poliponio romanai ir dar keli panašūs. Žodžiu, čia pateko religija ir pornografija. Tokiu būdu šis bolševikinis lietuviškų knygų 7 puslapių indeksas žymių knygų literatūros ir mokslo veikalų dar veik nepalietė, tačiau jis aiškiai nukreiptas prieš katalikų tikėjimą.

Birželio 9 d. minėtoji Prekybos Bazė I paveda skubiai grąžinti visus egz. išleistų XXVII knygos mėgėjų leidinių:

1. V. Biržiška, Bibliotekos, 2. „ „ Bibliografija, 3. „ „ XXVII knyg. mėgėjų metraštis I, II, 4. „ „ „Gulbė karaliaus patį“, 5. J. Biliūno Liūdna pasaka; 6. „ „ XXVII kn. mėgėjų katalogas.

Kaip matome, vis didėjančiu tempu apimami vis didesni darbas, toli gražu, dar ne išvakarėse, birželio 21 d. Glavlitąs pranešė partijai nusipelnęs, kad jo pastangomis išimta iš apyvartos 18,542 knygos ir sunaikinta 45,515 knygų.

Užėjusi karo audra sustabdė duobkasi darbus. Ligi VI.22 karo i I Bazės spėta išvežti knygų už rb. 583.138.29. Už rb. 89.158.16 knygų buvo surinkta sandėly, atskirai atrinktas ir parengtas kelionei. Šios pastarosios, suprantama, vėl grįžo i knygų lentynas.

Toks knygų naikinimo srity Glavlitą balansas. Naikinimo darbas, toli gražu, dar nerodė žymių pasibaigti, o greičiau vis plėtoji. Sunku pasakyti, kiek ir kokių lietuviškų knygų būtų likę, jei naikinimas būtų turėjęs pakankamai laiko.

Reikia pasakyti, kad Valstybinėje leidykloje pasilikę lietuvių darbininkai tinkamai ėjo lietuviškos knygos sargybą ir gelbėjo visa, ką buvo galima išgelbėti. Viena po kitos knygos buvo išimtinėjamos iš apyvartos. Oficialaus susirašėjimo buvo vengiama. Knygynai gaudavo pieštuku rašytas, neužvardintas ir niekeno nepasirašytas išimamų iš apyvartos knygų

sąrašus. Tačiau labai retai atsitikdavo, kad knygynas iš apyvartos išimamos vertingos knygos bent kelis egz. turėtų. Užėjusiam knygynan praeiviui būdavo specialiai pasiuloma nusipirkti pasmerktą knygą, kartais net primenant, kad siulomoji knyga gyvena jau pas-

kutines savo laisvės valandas. Birželio mėn. dienomis Vilniuje Pilies gatvės knygynė lietuvių tarpe per kelias valandas „Sparnuotus lietuvius“ ir Platono „Puotą“ gražiai iirštus išplatino net lietuviškai nemokąs knygyno pardavėjas žydas.

Tokiu būdu ir Kauno, ir Vilniaus valstyb. leidyklos darbuotojai su pasididžiavimu suinteresuotam atsako, kad lietuvišką knygą jie apsaugojo.

Paskutinėmis prieš karą dienomis gautus knygų transportus popieriaus fabrikas jokių būdu negalėjo spėti sumalti. Lietuvos popieriaus fabriko darbas bolševikų laikais buvo suplanuotas: kiekvienas dirbo jam pavestą darbą ir gamino jam pavestą popieriaus rūšį. Prie N. Vilnios esantis Kučurikių popieriaus fabrikas turėjo pasenusias mašinas, kuriomis nebuvo galima gero popieriaus gaminti. Persenusios fabriko mašinos reikalavo didelių kuro kiekių, tai net gamyba pradėjo nusmukti. 1943.III.1 darbas šiame fabrike visai sustabdytas. Bolševikų laikais šiam fabrikui vienas teko atlikti knygos naikinimo pareigas. Bolševikams išėjus, fabrike liko didelė makulatūros krūva. Makulatūra buvo sukrauta sandėliuose ir krūvose.

1. fabriko kieme krūva 20 x 20 m ploto ir 1-1 1/2 m aukščio atviram ore. Makulatūrą sudarė įvairių dirbtuvių atliekos, tabako fabriko popierinės atliekos (sugedę gilzės, rūkomasis popierius, popierinių dėžučių, ir pan.). Visoj krūvoje padrikai su visa makulatūra įvairiai sumaišytos knygos: dalis buv. Šv. Kazimiero draugijos Kauno leidinių, įvairios dalys Seirijų Juozo Naujo giesmynėlis, toliau — Seirijų Juozo scenos veikalai, vienas krūvos kampe tvarkingai supakuoti ir medinėse dėžėse sukruti kan. Pr. Žadeikio „Didz. karo užrašai II dalis“, Vydūno „Litausche Geschichte“, visoj krūvoje palaidai žurnalai „Ateneum“, „Logos“, „Soter“, „Vairas“ — atskirais ryšuliais ar pavieniui po keliolika ar keliasdešimt egz. kiekvieno numerio. Palaidų knygų dalis suglamžyta lapais, nuo lietaus ir saulės šlapios, ir pageltę, išblukusiais viršeliais. Dalis makulatūros, matyt, sukrasti dar prieš knygų atvežimą, dėl to ant grynos žemės knygų kaip ir nėra. Fabriko darbininkų pasakojimu, didelė dalis knygų jau sunaikinta. Tai patvirtina randami užsilikę pavieniai egz. kitokio pobūdžio veikalų (pav. St. Šimkaus baladė „Nugrimzdes dvaras“, rasta 4 egz.).

2. šalia 1 krūvos tik pravažiavimui kelią paliekant prie malkų sukrauta makulatūros rietuvė 20 x 1 1/2 m ploto ir bent 2 m. aukščio. Čia apart kitų šv. Kazimiero draugijos leidinių ryšuliais ir pavieniai išmėtyti „Šventojo rašto“ III ir IV tomas ir 15-16 sąsiuvinys.

Knygų buklė kaip ir 1 krūvoj.

3. fabriko sandėlis ligi pat kreigo užverstas makulatūra, kurioje iškart knygų nebuvo pastebėta. Tebuvo rasta keli „Iliustruotosios Lietuvos“ nepilni komplektai, pavieniai numeriai „Sodybos“. Taip pat nemažas kiekis žydiškų vadovėlių ir įvairių įstaigų bei asmenų korespondencija: raštai, bylos, dokumentai, liudijimai, šaulių nario knygelės (ne blankai, bet užpildytos, su fotografijom) ir t.t. Vėliau fabrikui naudojant makulatūrą apatiniuose sluoksniuose buvo rasti dideli kiekiai „Karo archyvo“ (pirmųjų penkių tomų tik atskiri egzemplioriai), Petručio „Mūsų žygiai“ ir keletas romanų (Pikščio „Žemė vai-toja“ ir pan.) — visų didesni kiekiai. Taip pat radosi ir 1940 m. bolševikų sulaukita iš užsienio prenumeratoriams siųsta periodika iš USA, Anglijos, Argentinos ir t.t. Visi šie laikraščiai įpakuoti, adresuoti, apmokėti siunciančių valstybių pašto ženklais, bet vietoj adresato patekę i šį sandėlį.

4. daržinė prie sandėlio. Čia randamos įrastos bibliotekų knygos pavieniais egzemplioriais ant poros metrų aukščio makulatūros sluoksniu. Atrodo, kad čia randamos knygos yra likuciai anksčiau atvežto storesnio knygų sluoksniu, jau spėto sunaikinti.

5. du sandėliai prie paties fabriko pastato. Čia knygos tokioj buklėj kaip ir daržinė (4) prie sandėlio. Tarp lietuviškų bibliotekų knygų mėtosi nemaža lenkiškų „Źrodla mocy“ ir „Balticoslavica“ tomų.

6. fabriko administracija i atskirą sandėliuką tuojau po bolševikų įsivijimo atrinko ir sukravė bent pora ar trejetą vežimų lenkiškų vadovėlių ir lietuviškų „Organinės chemijos“ ir „Graikų kalbos gramatikos“.

Tarpe visų lietuviškų ir lenkiškų knygų, jau buvo minėta, daug buvo žydiškų vadovėlių. Tai buvo Nepriklaus. Lietuvos žydų mokyklų vadovėliai netinką bolševikinei dvasiai. Neditę dalis buvo rusiškų, vokiškų ir net prancūziškų knygų. Šių tarpe buvo storų medicinos veikalų tomy ir pan. Visos knygos buvo laikoma makulatūra ir kaip fabriko turtas įvertintas po 16 kapeikų už kg.

Šitokia buklė buvo rasta 1941 m. liepos mėn. vidury. Šias eilutes rašantis susitaręs su N. Vilnios policija ir savivaldybe su trim draugais mokytojais Jonyčiu Julium, Duksa Kazimieru ir Dreveckia Adamu, kreipėsi i fabriko administraciją dėl knygų apsaugos. Fabriko direktorius bolševikų laikais buvęs lenkas Kurovskis (lenkų laikais buvęs asistentas St. Batoro universitete, kulturingas žmogus, nebolševikas) po bolševikų įsivijimo buvo pakeistas lietuviu Jurgiu Gudaičiu (bebaigia studentas). P. J. Gudaitis pareiškė, kad jis pats mėginęs knygas atrinkti ir saugoti, bet vieno žmogaus dienos darbas yra toks neįžymus, kad pavieniui asmeniui, o taip pat ir mums keturiems nesą prasmės dirbti. Tai nėra fabriko interesas, ir fabrikas negalys tam reikalui skirti darbininkų ir padėtis esanti beviltiška. Tačiau, sake organizuokite darbą ir patys ieškokite priemonių. Atrinktų knygų tvarkingam sukravimui direktorius pavedė tuščią patalpą vienam sandėly ir toliau atrinkimo darbą tinkamai globojo. Buvo tuojau sustabdytas knygų plėšymas, vėžimai grąžinti jau nuo fabriko durų, nors lenkai darbininkai vėliau nuolat neiškęsdavo vėžimų knygų ir sumaldavo. Buvo kreiptasi i N. Vilnios savivaldybę darbininkų. Būrmistas leido dirbti tuo laiku priverstiniais darbams naudojamas žydus. Knygų kravimo darbai buvo kasdien skiriama po 20-30 darbininkų.

(Bus daugiau)

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

REALMART II, Inc.
6602 S. Pulaski Rd.
Chicago, IL 60629

BALYS BUDRAITIS

Broker Associate
Patarnauja įvairių nuosavybių
pirkime bei pardavime, mieste ir
priemiesčiuose. Suinteresuoti
skambinkite

BUDRAIČIUI

Bus. 773-585-6100 Page 773-308-0307
Fax. 773-585-3997

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX
REALTORS
(773) 586-5959
(708) 425-1161

RIMAS L. STANKUS

• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI—PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą.
Dirbu užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukse
S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

MISCELLANEOUS

STASYS CONSTRUCTION

Stalniai darbai: rusių, vonių ir
virtuvų įrengimas; prietaisai;
keramikos plytelės; „sidings“,
„soffits“, „decks“, „gutters“,
ploškiai ir „shingle“ stogai;
cementas, dažymas.
Turiu darbo draudimą.
S. Benetis tel. 630-241-1912

Parduodamas „condo“

Treasure Island, FL
ant Boca Ciega įlankos kranto.
2 mieg.; 2 vonios; platus
lieptas su suolais, švišomis,
vieta priūst laivelį; netoli
Meksikos įlankos, apsipirkimo
centrų ir gerų susisiekimo.
Žemi mėnesiniai mokesčiai.
Sav. turi parduoti.
Tel. 708-442-8888

NAUJOS LIETUVIŠKOS KNYGOS
gaunamos „Drauge“

Čekų ar „money order“ rašykite ir siųskite:

DRAUGAS, 4545 West 63rd Street, Chicago, IL 60629
Tel. Informacijai: 773-585-9500

SNIČKUS 33 METAI VALDŽIOJE

Vytautas Tininis

Sniečkus LTSR administracijos vadovu išbuvo net 33 metus. Per tą laiką Sovietų Sąjungoje įvyko įvairių politinių perraizų, keitėsi jos vadovai, tačiau Sniečkus taip ir liko neišjudintas. Tuo daug kas stebėjosi ir Lietuvoje ir už jos ribų. Tad kokios šio politinio igaamžiškumo priežastys? Atsakyti i tai vienareikšmiškai sunku. Įrodyti, kad geresnio nėra vienas svarbiausių bet kurio politiko uždavinių. Sniečkus su tuo puikiai susidorėjo. Kaip jis tai padarė — ir norima parodyti šioje knygoje.

Vilnius, 1995

Kaina: \$7.00 Su persiuntimu JAV — \$9.00
Illinois valstijos gyv. prideda \$0.79 „Sales Tax“



TEN CITIES TWO CONTINENTS ONE AIRLINE

Only LOT take you to so many destinations in Eastern Europe so easily. On LOT, you can fly nonstop from New York or Chicago to the new international terminal at Warsaw Okęcie Airport. From there, connections are easy to Riga, Tallinn, Moscow, St. Petersburg, Kiev, Lvov, Minsk and Vilnius. So take advantage of LOT's low fares, and fly to Eastern Europe in the luxury of a new fleet of Boeing 767s and ATRs.

THE POLISH AIRLINE

Call your travel agent or 1-800-223-0593 or visit <http://www.lot.com>



JAV LB Ekonominių Reikalų Taryba
informacijos skyrius
Algirdas Rimas, 1711 Wainwright Dr., Reston, VA 22090
Tel.: (700) 471-1711

EKONOMIKA. ŽVILGSNIS IŠ LIETUVOS

„BOEINGU“ REMONTO MIRAZAI

Kaip rašo „Verslo žinios“, gali būti panaikinta Šiauliuose įsteigta bendra Lietuvos ir JAV įmonė LAMCO, žadėjusi remontuoti „Boeing“. Įmonės administracija kaltinama ne tiems tikslams naudoti iš biudžeto skirtas lėšas ir užsiėmusi istatuose nenumatyta veikla. Amerikos bendrovė „Baltic International USA“, viena įmonės steigėjų, mano, kad uždaryti įmonę būtų netikslinga, nes jos vietoje galima realizuoti kitus komercinius sumanymus. Beje, dėl šios bendrovės ir kyla visi pavojai įmonei. JAV bendrovė pretendavo tapti pagrindine lėktuvų remonto įmonės steigėja ir valdyti per 50 proc. LAMCO akcijų, tačiau laiku nepervedė pradinio 25 proc. įnašo.

„Baltic International USA“ nuogastavo dėl užsitęsusių Lietuvoje bankų krizių ir Akciniam inovaciniame banke įšaldytų LAMCO 4 mln. litų. Tad remonto įmonės steigimo sutartis neteko galios, o planuotas bendros įmonės kapitalas sumažėjo iki 6 mln. litų. Praėjusių metų pavaršę pasirašyta LAMCO bendros įmonės steigimo sutartis, o „Baltic International USA“ įsigijo mažiau 3 proc. akcijų.

Specialistų teigimu, mažose Zoknių angaruose galima remontuoti tik variklius, bet ne „Boeing“. Naujas didelės patalpos „Baltic International USA“ ketino sumontuoti nupirkusi Ignalinos atominės elektrinės griauančių pastatų geležines konstrukcijas, tačiau šis sumanymas liko tik projektuose.

KYLANTI PRAMONĖS ŽVAIGŽDĖ

Bendroji Lietuvos ir Italijos įmonė „Dvarcionių keramika“ sumontavo naują visiškai automatizuotą, keraminių plytelių gamybos liniją. Ji buvo paleista gegužės 1 d. ir nuo to momento vieną kvadratinį metrą grindų bei sienų keraminių plytelių gamins dukart mažiau žmonių. Tiek pat sumažės ir energijos suvartojimas gamybai, įmonės metų apyvarta padidės mažiausiai tris kartus, o eksporto dydis — pusantrą karto, rašo „Lietuvos rytas“.

Specializuotose Vakarų leidiniuose „Dvarcionių keramika“ vadinama kylančia Baltijos keraminių plytelių pramonės žvaigžde. Užsienio leidiniai susidomėjo šalia Vilniaus įkurta bendrove po to, kai buvo pasirašyta sutartis su didžiausia pasaulyje keramikos plytelių gamybos įrangos gamintoja Italijos firma „Nasetti Ettore SPA“. Šiai Italijos firmai priklauso apie 20 proc. „Dvarcionių keramikos“.

Pasak bendrovės vadovo Juozo Raišdelio, „mūsų rinka — aplink Baltijos jūrą. Iki šiol tapti vadovu Lietuvoje ir padidinti eksportą trukdė prasta kokybė“. Dabar įmonės vadovas mano, kad geriausia naujos produkcijos kokybė ir mažesnė kaina atveria jiems kelią į Skandinavijos ir kitas pasaulio valstybes.

Investicijos naujam linijai įsigyti ir sumontuoti siekia 44 mln. litų. Pradėjus veikti šiai

linijai, bendrovė tikisi visą pusaštunto mln. dolerių pasukolą grąžinti iki 2005 metų.

Vilniaus ekonominių konsultacijų ir tyrimų bendrovės atliktų tyrimų duomenimis, 30 proc. Lietuvos pirkėjų įsigyja 25-35 litus už kvadratinį metrą kainuojančių plytelių. Naujoji „Dvarcionių keramikos“ produkcija pretenduoja tapti išrankesniųjų ir turtingesniųjų pirkinių — kas antras Lietuvoje perka 36-65 litų kainuojančių plytelių. Dvarcioniškių plytelių kaina svyruos nuo 40 iki 45 litų. Iš Ispanijos, Italijos atgabentos plytelės Lietuvoje parduodamos po 60-85 litus už kvadratinį metrą. Įmonės vadovas mano, kad kainos ir kokybės derinys „Dvarcionių keramikai“ leis užimti 50 proc. Lietuvos keraminių glazūruotų plytelių rinkos.

NETIKI ŠIAULIŲ EKONOMINĖS ZONOS PROJEKTU

Nors uždaroji akcinė bendrovė „Šiaulių skrydis“ tarptautinį konkursą Šiaulių laisvąjį ekonominę zoną (LEZ) plėtoti laimėjo dar sausio mėnesį, vyriausybė iki šiol nepatvirtino jos LEZ valdytoja. Ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius turi abejonių dėl bendrosios Lietuvos ir JAV įmonės „Šiaulių skrydis“ verslo plano ir jo įgyvendinimo galimybių.

Kaip rašo „Respublika“, „Šiaulių skrydis“ žada per artimiausius 20 metų investuoti 523 mln. litų į Šiaulių LEZ. Pasak firmos direktoriaus Arvydo Saldos, LEZ verslo planą sudarė JAV konsultacinė bendrovė „The Service Group“. Parengtas planas yra pakankamas parodyti, kad tokią zoną galima įkurti. Kitam etapui, kuriame jau būtų sudaromos sutartys su investuotojais, „Šiaulių skrydžiui“ jau reikia LEZ valdytojo leidimo.

„The Service Group“ parengtame verslo plane numatyta per 25 metus keturiais etapais įdiegti visą Šiaulių LEZ. Iš viso numatyta sukurti 22,000 darbo vietų ir investuoti per pusę milijardo litų. Olandijos elektronikos bendrovė „Philips“ jau pažadėjo statyti Šiaulių LEZ dviejų elektronikos gamyklas, kurioms vien pastatyti reikėtų 2,000 darbininkų, o gamyklos per metus pagaminėtų 300 mln. dolerių vertės produkcijos. Tačiau vyriausybės posėdyje įpareigojo „Šiaulių skrydį“ iki spalio 15 d. pateikti konkrečius įsipareigojimus.

Kol Šiauliuose tryptojama, Latvijoje jau sukurtos 4 LEZ, Lenkijoje net 10.

„Ekspertai abejoja, ar Lietuva yra pakankamai demokratiška, kad būtų galima atlikti LEZ, — sakė A. Salda. — Manau, kad šis stabdymas yra tam tikrų Lietuvos politikų problema“.

RINKOS GALIMYBĖS

„Lietuva yra lyg Baltijos valstybių garvežys“, — sako vieno didžiausių pasaulyje maisto produktų gamyklų šveicarų „Nestle“ atstovas Baltijos valstybėse Seppo Niemis.

Lietuvoje „Nestle“ parduoda apie 70 proc. Baltijos šalims skirtos produkcijos, todėl ne-



Svara ir tvarkingumu pasižymi lietuvių gyvenvietės, net šiais sunkiais laikais.

atsitiktinai ir gamyklų atstovybė pernai buvo atidaryta Vilniuje. Pasak S. Niemio, Lietuvos rinka, palyginti su gretimų kraštų, yra didžiausia, joje greičiausiai vyksta ekonominiai pokyčiai, todėl „Nestle“ gamykloms ji atrodo patraukliausia.

Lietuvos rinkoje „Nestle“ gaminiai — kava, sultiniai, šokoladas — pasirodė tada, kai joje jau buvo įsitvirtinusios kitos garsios užsienio maisto gamintojos. Tačiau pasak S. Niemio, Lietuvos rinka, skirtingai nuo kitų Baltijos valstybių, dar tik pildoma produktais, čia kol kas mažiausias prekių pasirinkimas, vartotojai patys konservatyviausi, todėl „Nestle“ mato didžiausias galimybes plėsti savo produkcijos rūšis, rašo „Lietuvos rytas“.

DVARININKAI GYVENA VAGONĖLYJE

Kristinos Vaišnorienės seneliai Dakinevičiai buvo dvarininkai: jų dvaras stovėjo ant gražaus Juodžio ežero kranto, apsuptas žalių pušynų. Jiems priklausė 160 hektarų žemės, ežeras, dalis miško, tvėnkiniai. Dvarininkų palikuonė, su šeima grįžusi į tėviškę ir patikėjusi lietuviškosios žemės reformos stebuklais, jau 5 metus gyvena... vagonėlyje. Buvusioje sodyboje iki šiol šeimininkauja kiti, — rašo „Respublika“.

Rinkuvos dvaras, kurį valdė Kristinos Vaišnorienės seneliai, labiausiai nukentėjo per 1944 metų Kaledas, kai NKVD pradėjo deginti nepaklusnius Klepočių apylinkių gyventojus. Sudėję medinius gyvenamasis pastatas ir dalis molinio tvarto. Kiti pastatai buvo išdraskyti arba suniokoti vėliau, tačiau, pasak pavidėtojos, du trečdaliai didžiulio molinio tvarto išliko ir dabar tebestovi. Ant buvusio dvaro pamatų pastatytas dviaukštis girininkijos pastatas.

„Tikėjome, kad susigrąžinsime žemę ir seneliams priklausiusį pastatą, įsikursime senojoje sodyboje, o tada šioje gražioje vietoje įrengsime šeimyninius vaikų namus. Juk tiek daug našlaičių Lietuvoje gyvena be artimųjų meilės ir šilumos, — samprotavo Vaišnorai, prieš 5 metus nusprendę laikinai apsigyventi kaip tikri tremtiniai — buvusiam statybininkų vagonėlyje, kurį pasistatė senosios sodybos pakraštyje. Jie pardavė namus Varėnos rajone, tvirtai tikėdami, kad bus grąžinta tai, kas pagal įstatymą jiems priklausė.“

Tačiau byla dėl ūkinio pastato grąžinimo Alytaus rajono savivaldybėje gulė nuo 1991 m. rugsėjo. Buvusi dvarininkų dukraitė teigia, kad pirmieji

konfliktai prasidėjo tada, kai jiems buvo grąžinta dalis paveldėtosios žemės — apie 40 ha. Tarsi pasityčiodami iš naujų žemės savininkų, rajono valdininkai 3 ha jų sklypo pardavė girininkai žmonai. Svetimi žmonės naudojosi ir tebesinaudoja senelio sodintu sodu.

Rodydami varganą savo būstą — vagonėlį, per žiemą lauke išbuvusius gyvulius ir šalia klestinčią girininkijos „dvarą“, Vaišnorai sakė jau prarandantys paskutinę viltį. Baigiasi už namus Varėnoje gauti pinigai, o naujoje vietoje sunku ūkininkauti be pastatų. Dabar šeima tikisi įsiprašyti, kad juos priimtų Seimo pirmininkas. Per visus tuos metus, kai Vaišnorai čia gyvena ir nuolat ieško pagalbos, niekas nesiteikė atvažiuoti ir pažiūrėti, pakalbėti su žmonėmis. Valdininkai tik pasilieka dokumentus ir saldžiai žada; pakentėkite, viskas bus gerai.

LIETUVIŠKA ROKFELERIO ISTORIJA

Prieš 15 metų šiaulietis Alvidas Jakutis, kaip ir daugelis pradedančių verslininkų, buvo anapus įstatymo — nelegaliai vežė į Rytus mežtus drabužius. Nemažai jo bendražiogių už neatitinkantį sovietinės moralės ir įstatymų norą praturtėti sumokėjo savo sveikata, laisvę ar net gyvybę. Fortūna jam buvo palanki — neįkliuvo. Dabar 41 metų verslininkas — vieno didžiausių ir perspektyviausių šalies fabrikų — Telsių „Mastis“ savininkas. Lietuviška Rokfelerio istorija aprašo „Šiaulių kraštas“.

Verslininkas prisipažįsta, kad 1982 m., kaip ir dauguma šiauliėčių, pradėjo nuo po niokoti vėliau, tačiau, pasak pavidėtojos, du trečdaliai didžiulio molinio tvarto išliko ir dabar tebestovi. Ant buvusio dvaro pamatų pastatytas dviaukštis girininkijos pastatas.

Atėjo kooperatyvų laikai. Tapo legaliu verslininku, pradėjo mamos garaže steigti

savo mežgyklą ir siuvyklą. „Kai oficialiai per tarpininkus iš trikotažo fabriko „Verpstas“ nupirkau šešias tonas verpalų, patekau į laikraščius kaip didžiausias nusikaltėlis, spekuliantas, baisus žmogus. Tais laikais šitas reikalas atrodė, lyg būčiau nupirkęs pusę atominės bazės. Mane tardė „obuchasas“ vos neuždarė, nors viskas buvo padaryta teisėtai. Pradėjom kurti darbo vietas. Visada stengiausi, kad pas mane žmonės uždirtų gerai. „Verpste“ tada žmonės uždirdavo po du šimtus rublių, o pas mane — po tūkstantį ir daugiau. Žmonės ėjo miniom, kad tik dirbti priimčiau, o verpstiečiai paleido gaudą, kad Jakutis sužlugdė „Verpstą“.

Tačiau Jakučiai ir vėl pradėjo sparnai į lubas remtis. Tada nusipirkio Telsių trikotažo fabriką „Mastis“. Sako, kad Prekybos ir pramonės ministerijos vyrai prašė jį pirkti įmonę ir sakę, kad tik jis gali ištraukti tą monstrą.

„Mastis“ tuo metu buvo nuvyntas iki rankenėlių, tik aparatūra buvo neišvogta. Mat negalėjo to fabriko „išbazairinti“ vien todėl, kad jis buvo bankui už du milijonus dolerių užstatytas. Nežinau, kur tie doleriai dingę, aš neradau nė cento — tušti sandėliai ir 14 mln. litų skolų. Suraskit Lietuvoje tokį durnių, kuris galėtų pirkti tokį fabriką? Buvo 1995 m. kovas. „Mastis“ atrodė kaip po atominės bombos sprogimo — viskas apšalę, nė vieno žmogaus, — sakė A. Jakutis.

Fabrikui buvo paskelbtas bankrotas, tačiau A. Jakutis apžiūrėjo, kad įranga gera ir nutarė bandyti. Pradėjo ieškoti partnerių užsienyje. Atvažiavę pirkinio pažiūrėti angilai tiesiai sakė — arba tu beprotis, arba genijus, nusipirkęs tokį fabriką. Bet darbas pajudėjo. Dabar jau siuvėjai dirba trim pamainomis, pradėjo gaminti ir savo medžiagą, siūti iš jos.

Sovietiniais laikais „Mastis“ per mėnesį numegzdavo 150 tonų trikotažinės medžiagos ir viskas keliaudavo į Rytus. Lietuvoje „Mastis“ prekių buvo galima tik už kyšius nusipirkti. Dabar per mėnesį mezga 60 tonų medžiagos ir nieko neveža į Rytus. Pasak Jakučio, fabriko perspektyvos didelės. „Perkame brangius kokybiškus verpalus, turime puikią aksomo gamybos technologiją. Anglų vaikams gaminame šliaužtinukus, nes mūsų aksomas yra idealiai švarus, gaminame „Adidas“ sportinių kostiumų medžiagą, mezgame kaprono užuolaidas. Amerikiečiams siuvame tokias juokingas pizamas, kurių juos neužsivilkumėt, paryžietėms — trikotažines šių metų mados palaidinukes, ir t.t.“

DRAUGAS, trečiadienis, 1997 m. birželio mėn. 11 d.

5

A.†A. LOUIS ANTON

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje. Mirė 1997 m. birželio 6 d., 2:15 val. p.p., sulaukęs 82 metų.

Gimė Chicagoje. Nuliūdę liko: žmona Johanna Noreikaitė, sūnūs Louis, marti Kelley, ir John; anūkai: Kristin ir John Anton. Velionis pašarvotas trečiadienį, birželio 11 d. nuo 2 iki 8 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St. Laidotuves įvyks ketvirtadienį, birželio 12 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidojimuose.

Nuliūdę: žmona, sūnūs, marti, anūkai. Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

A.†A. REGINA VAINIENĖ

Gyveno Miami Beach, FL, anksčiau Čikagoje. Staiga mirė 1997 m. birželio 9 d., 11 val. ryto. Gimė Lietuvoje, Kaune. Amerikoje išgyveno 48 m. Nuliūdę liko: vyras Antanas, dukros — Gražina Latozė, zentas dr. Kastytis Latoza, anukė Ingrida; Nijolė Cepėnienė, zentas adv. Gintaras Čepėnas, anūkai Lina ir Andrius.

Velionė pašarvota antradienį, birželio 10 d. nuo 4 iki 9 v.v. Lack & Sons laidojimo namuose, 9236 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL.

Laidotuves įvyks trečiadienį, birželio 11 d. Iš laidojimo namų 10:15 val. ryto bus atlydėta į St. Linus bažnyčią, 103 & Lawler, Oak Lawn, IL, kurioje bus aukojamos 11 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidojimuose.

Nuliūdę: vyras, dukros, zentai ir anūkai. Laidotuvių direkt. Lack ir Sons. Tel. 708-430-5700.

A.†A. KĘSTUČIUI BISKIUI

Lietuvoje mirus, gilią užuojautą reiškiamo jo žmonai MEILEI, dukrai INDREI, sūnams ARUI ir TAURUI, broliui GEDIMINUI, brolienei BIRUTEI ir jų dukrai GAILEI.

Jadvyga ir Edvardas Biskiai
Placitas, NM

A.†A. INŽ. KĘSTUČIUI BISKIUI

mirus, reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą jo žmonai dr. MIELUTEI, dukrai INDREI, sūnams ARUI ir TAURUI bei visiems artimiesiems.

Mulokų šeima
Dr. Birutė Raulinaitienė

A.†A. KĘSTUČIUI BISKIUI

Lietuvoje mirus, žmonai dr. MEILUTEI su šeima ir broliui GEDIMINUI su šeima reiškiamo gilią užuojautą.

Tomas ir Nijolė Daugirdai

Verslininkas sako, kad įmonė per 20 mėnesių atsikėlė iš numirusių. Ir gali plestis — ir rinka yra, ir gaminiai paklausūs. Įmonei jau siuvėjų trūksta. Viskas būtų gerai, jei ne senos skolos, skaičiuojamos šešiaženkliais skaičiais. Verslininkas sako, kad iš vyriausybės nieko nelaukia, tik kad netrukdytų dirbti.

A. Jakutis sako, kad pinigai jo nesugadins, kad ir kiek jų turėtų. Be to, laikosi dar vienos auksinės taisyklės: „kuo daugiau mano darbininkas uždirbs, tuo daugiau aš uždirbsiu. Jeigu aš pradėsiu žmogui „smaugti“, jis man pradės blogai dirbti. Čia vien-

artinis verslas, o aš galvoju apie ateitį“.

Lietuvos „Rokfeleris“ yra baigęs muzikos mokyklą.

Rima Jakutyte

• Vilkaviškio raj. Pilviškių miestelio vaikų darželyje „Žvangutis“ įsikūrė sutrikusio intelekto jaunuolių profesinis reabilitavimo centras. Jo dieninė ir savaitinė grupė dabar yra 10 vaikų, ateityje numatyta jų priimti daugiau. Atidarymo proga vaikai deklamavo eiles, grojo, o juos pasveikino Seimo narys A. Butkevičius, Vilkaviškio savivaldybės atstovai. (LR)

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE



Tariame sudiev veikliams krikščioniškosios užsienio lietuvių visuomenės veikėjams, dr. Adolfui ir Jadvygai Damušiams, šandien grįžtantiems apsigyventi Lietuvoje. Linkime jiems sėkmės, ištermės ir sveikatos, gyvenant ir veikiant po laisvos tėvynės dangumi!

Jonas Čeponis, buvęs partizanas „Vaidila“, dabartinis Lietuvos Laisvės kovos sąjungos pirmininkas, lydimas mūsų tarpe gyvenančio partizano Povilo Vaičekausko, pirmadienį apsilankė „Draugo“ redakcijoje. Ši sekmadienį J. Čeponis kalbės PLC, Lemonto LB apylinkės rengiamame Tragiškojo birželio įvykių paminėjime. Pradžią 12:30 val. p.p. Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti ir pagerbti savo tautos didvyrį, atvykusį iš Lietuvos su mumis pabendrauti, pasidalinti šurpiais praeities prisiminimais ir dabarties rūpesčiais.

Pasaulio lietuvių centro renginių komitetas, vadovaujamas Bronės Nainienės, pradėjo naują programą: kiekvieną paskutinį mėnesio sekmdienį, tuoj po 11 val. r. Mišių, jaunos profesionalės Alda Mikučauskaitė ir Tania Mikaitytė nemokamai patikrina kraujospūdį.

Vietinei lietuvių reikalingas kambarys maždaug pusantro mėnesio laikotarpiui Marquette Parke arba Oak Lawn apylinkėje. Galintieji išnuomoti, prašome skambinkite tel.: 773-283-0616.



Illinois valstijos gubernatorius Jim Edgar susitikimo su Carole Balzekaite iš Northwestern universiteto patikėtinių tarybos. C. Balzekaite yra Balzekas Motor Sales, Inc. vedėja ir Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus direktorė.

SKELBIMAI

x TRANSPAK įstaiga LE-MONT, veikia savaitgaliais: penkt. 3 v.p.p. – 7 v.v.; sekmd. 8:30 v.r. – 1 v.p.p. Transpak tel. Lemonte: 630-257-0497.

(sk)

x A. A. Elzbieta Slonskienė brangiam atminimui \$30 auksa skiria jos dukra Jadvyga Kuprėnienė, Lietuvos našlaičių namų dekojama! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.

(sk)

ADVOKATAS GINTARAS P. ČEPĖNAS 111 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629 Tel.: 773-582-4500 1125 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441 Tel.: 708-301-4866 Valandos pagal susitarimą

Advokatas Jonas Gibaitis Civilinės ir kriminalinės bylos 6247 S. Kedzie Avenue Chicago, IL 60629 Tel.: 1-773-776-8700 Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak. Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. p.p.

ADVOKATAS Vytenis Lietuvninkas 4536 W. 63th Street Chicago, IL 60629 (Skersai gatvės nuo „Draugo“) Tel.: 773-284-0100 Valandos pagal susitarimą

Juozas Giedraitis, buvęs Tautos fondo tarybos pirmininkas, buvo atvykęs iš New Yorko dalyvauti Krikščioniškosios minties politinių svarstybių konferencijoje, įvykusioje Jaunimo centre praėjusį šeštadienį. Būdamas Čikagoje, užsuko ir į „Draugo“ redakciją, lydimas Prano Povilaicio.

Tėvo dienos pietūs rengiami birželio 22 d., 12 val., Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje. Kvieškime tėvus, savo vyrus, senelius, uošvius ir net šeimos draugus dalyvauti ir kartu švęsti prasmingą Tėvo dieną. Visų laukia skanus maistas, linksma programa, maloni aplinka. Stalus ar pavienes vietas užsisakykite pas Aldoną Palekienę tel. 708-448-7436 iki birželio 17 d. Pietus ruošia PLC renginių komitetas.

Lietuvos Vyčių 112 kuopa skelbia naujų narių vąj ir kviečia visus, neseniai atvykusius į JAV, išjungti į vyčių veiklą. Vyčiai daug dirba, palaikydami lietuviškas tradicijas, puoselėdami lietuvišką kultūrą. Jie Lietuvos reikalus visuomet gynė ir tebegina Amerikos valdžios įstaigose; kovojo dėl Lietuvos laisvės, o dabar organizuoja įvairią šalpą vargstantiems Lietuvoje. Vyčiai visus kviečia atvykti į susirinkimą antradienį, birželio 17 d., 7:30 val. vak., Šv. M. Marijos Gimimo parapijos salėje, Marquette Parke, kur pagrindinis vakaro kalbėtojas bus dr. Linas Sidrys. Jo tema – „Sveikatos misija į Lietuvą“. Vyčiai raginami neužmiršti ir registruotis į Vyčių seimą, kuris vyks Dayton, OH, rugpjūčio 7 d.

Lietuvos valstybės generolas Vaclovas Kleiza dalyvaus ir kalbės Tragiškojo birželio išvežimų paminėjime, Pasaulio lietuvių centre, birželio 15 d., sekmdienį, tuoj po Mišių Pal. Jurgio Matulio misijoje. Pagrindinę kalbą pasakys Lietuvos Laisvės kovos sąjungos pirmininkas, partizanas Jonas Čeponis, atvykęs iš Lietuvos. Paminėjimą ruošia Lemonto LB apylinkė. Įėjimas nemokamas.

Visuomet malonu, kai didžioji Amerikos spauda teigiamai atsiliepiama apie lietuvius ar Lietuvą, ypač svarbesniuose laikraščiuose. Tad buvome maloniai neubinti straipsniu apie Valdą Adamkų ir jo pasiryžimą kandidatuoti į Lietuvos Respublikos prezidento postą. Straipsnis išspausdintas šeštadienio, birželio 7 d., „The Chicago Tribune“ laidoje, pirmame puslapyje. Deja, mūsų džiaugsmas netrukus virsto nepasitenkinimu, kad straipsnyje tiek daug klaidingų faktų, ypač susietų su Lietuvos Konstitucija. Kas nors turėtų parašyti į „Chicago Tribune“ laišku skyrių ir tuos netikslumus atitaisyti, o pateikiantieji amerikiečiai ar apskritai kitakalbį laikraščius medžiaga, turėtų būti apdairūs.

Šv. Kazimiero seserų vasarinis festivalis bus sekmdienį, liepos 13 d., nuo 11:30 val. r. iki 5 val. p.p., Šv. Kazimiero vienuolyno gražiame sodė, 2601 W. Marquette Rd. Kaip ir kiekvienais metais, bus parūpinta gražios muzikos, skanių lietuviškų valgių, atsigėrimų, bingo lošimas, mažiems žvėrynas, Šv. Kryžiaus ligoninės personalas tikrins kraujo spaudimą. Žadama ir daug kitokių smagumų. Visi labai nuoširdžiai kviečiami, nes pelnas skiriamas seselių kazimieriečių slaugos namų išlaikymui.

(sk)



Redaguoja J. Plačas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

MES BŪSIM LAISVI

Ta žemė – šalta ir kieta,
Jų kunus priglausti turėjo.
Ir verke dangus,
Ir plovė šią žemę krauju
apšlakstyta.
Ir verke žolė, ir verke rasa,
Ir verke visa Lietuva.
Tik niekšai išdavę kvatojos
Tuo kruvinu pergalės

juoku...
Bet lietuviai, miškuos jau
sugulę

Dar bandė ištarti
sustingusiom lūpoms:
„Mes būsim laisvi!“

Kotryna Kazickaitė,
5 klasės mokinė. Vilnius.

VASARA ATEINA

Man labai patinka vasara. Neveikia mokyklos, visa diena laisva. Aš einu pas draugus, į baseiną, galiu ilgai miegoti. Lankau skautų ir Neringos stovyklas. Vasarą yra karšta ir gražu. Žaliuoja žolė, žydi gelės. Aš su tėte darau daiktus. Gal mes eisime į „Six Flags“. Vasara yra mano mėgstamiausias metų laikas.

Vytenis Krukonis,
Bostono lit. m.-los mokinys.

LEDO RITULYS

Ledo ritulys yra įdomus sportas. To sporto žaidimui reikalinga daug dalykų: ledo, pačiūtų, ritulio, šarvų, ritmušo, šalmo, šarvų maišo, vandens butelio, marškinėlių, trumpų kelnų, ilgų kojinių, pirštinių, šarvams izoliacijos, odinės apsauginės aprangos, veido apsaugos, kaukės. Va kiek daiktų reikia, kad galėtum žaisti ledo ritulį. Žaidimo taisyklės – įmušti ritulį į priešininkų vartus. Bendros taisyklės yra nesusimušti ir nesiimti. Yra vienas lietuvių žaidėjas, jis žaidžia „Islanders“ komandoje. Jo vardas yra Darius Kasparaitis.

Tomas Kazukauskas,
Detroito „Žiburio“ lit. m.-los 6 sk. mokinys.

TĖVYNĖS GYNĖJAI

Mes dabar gyvename nepriklausomoje Lietuvoje. Seniai Lietuvą buvo užėmę okupantai. Į miškus išėjo patys geriausi vyrai ir moterys. Jie kovojo už tėvynę Lietuvą ir jos laisvę. Daug jų žuvo. Tie žmonės buvo vadinami partizanais, miško broliais. Kaimuose gyvenantys žmonės jiems padėdavo. Mano močiutė buvo viena iš tų, kurie rėmė miško brolius maistu ir pastogė. Močiutė, būdama mokytoja, savo kambaryje per žiemą slėpė partizanus. Tose vietose, kur kovojo ir žuvo partizanai, dabar statomi paminklai. Vieną vasarą su tėveliais buvome nuvažiavę į paminklo atidengimo iškilmes Pagojo kaime. Ten su broliu Gedučiu mane ir nufotografavo. Tas paminklas skirtas narsiems Lietuvos vyrams. Ten buvo daug žmonių, savanorių, šaulių, buvusių partizanų. Mums, vaikams, buvo įdomu sužinoti daugiau apie tuos laikus. Mes turime didžiulį savo šalies praeitimi ir būti vertais didvyrių atminimo.

Mindaugas Nefas,
Anykščių A. Vienuolio vidurinės mokyklos 3 katalikiškos klasės mokinys.

Tėvynės ZVAIGŽDUTĖ

Išleistas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus



Lietuvos laisvės kovotojų-partizanų vadai Antanas Bakšys ir Vacys Ivanauskas 1947 metais.

KITI APIE MŪS
Nikolaj Sokolov
(1875-1923)

Gimė Rusijoje. Baigė Maskvos universitetą, vėliau buvo to universiteto profesorius. Su lietuvių k. pagrindais susipažino dar studijuodamas universitete. 1901 m. atvyko į Lietuvą. Tyrinėjo Kauno ir Ukmergės apylinkių tarmes. 1912-1914 m. lankėsi Žemaitijoje, tyrinėjo žemaitių tarmes. Apie jas parašė plačią monografiją, kurios dalį pasukelbė. Kita dalis liko rankraščiuose. Sokolovas siūlė sudaryti lietuvių k. tarmių tyrinėjimo komisiją, kuri parengtų tyrinėjimo programą. Susitarė su K. Baga, kuris parašė programą. Sokolova reikia laikyti „organizuoto lietuvių kalbos tyrinėjimo pradininku“. Jis domėjosi ir lietuvių k. rašybos reikalais. Vilniuje jis išleido specialią knygėlę apie lietuvių k. rašybą. Sokolovas domėjosi Lietuva ir norėjo kuo galėdamas padėti. Siūlė lietuvių k. rašybą reformuoti. Spausdino straipsnius lietuvių laikraščiuose. Dalyvavo Maskvoje lietuvių vakare. Jis buvo pasiryžęs daug atlikti: tyrinėti lietuvių liaudies dainų kalbą, ieškoti lietuvių gyvenviečių Rusijoje pėdsakų, tačiau ankstyva mirtis neleidė šiam talentingam rusų kalbininkui baigti pradėtų liuanistikos darbų. Lietuva jam yra dėkinga už atliktus darbus lietuvių kalbos populiarinime kitataučių tarpe.

(Bus daugiau)

GALVOSŪKIS NR. 152
ATSAKYMAS

Sunkvežimui sudėti geriausiai tinka 4 grupės figūros.

GALVOSŪKIO NR. 153
ATSAKYMAI

Skersiai: 1. ABC. 2. Širvin-tai. 3. Kačerginė. 4. Plokščiai. 5. Birštonas. 6. Baisogala. 7. Nemunelis. 8. Kalvarija. 9. USA.

Žemyn: penktoje eilutėje Birštonas.

GALVOSŪKIO NR. 154
ATSAKYMAS

Jėzus prisikėlęs iš numirusių dar daug mokė apaštalus ir jie dar daug išmoko. Apaštalai galvojo, kad Jėzus pasiliks žemėje ir įkurs savo karalystę. Tačiau gavę Šventąją Dvasią suprato, kad Dievo karalystė bus danguje. Pagal Jėzų pasiemė apaštalus į Alyvų kalną. Kai pabaigė su jais kalbėti, debesis nusileido žemyn ir pakėlė Jėzų į dangų. Jie dar žiūrėjo akis pakėlę aukštyn. Pasirodė angelas ir jiems pasakė, kad Jėzus įžengė į dangų ir Jis grįš vieną dieną į žemę tuo pačiu būdu. Prieš įžengdamas į dangų, jis pažadėjo atsiųsti Šventąją Dvasią.

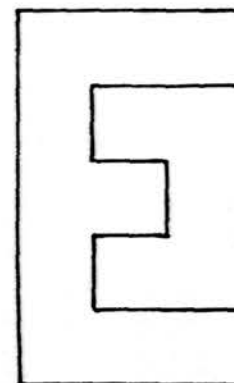
GALVOSŪKIO NR. 155
ATSAKYMAS

Šukos, lubos, edžios, Kūčios, žaslos, Mišios, vadžios, pagiros, derybos, išmalos, pajamos, vedybos, lažybos, Kalėdos, akėčios, kamanos, sele-

nos, pasukos, pakulos, petnešos, pamaldos, kopėčios, skrybybos, vežėčios, varžybos, išlaidos, pamazgos, atostogos, palūkanos, pakasynos, magaryčios, krikštynos. Gali būti ir kiti žodžiai.

PAGALVOKITE NR. 3

1. Kurioje Europos šalyje yra geriausias molis stogo čerpėms gaminti? 2. Kuris krepšinio žaidėjas pasaulyje yra pelnęs daugiausia taškų per vienas rungtynes? 3. Kur anksčiau buvo panaikinta baudžiava: Lietuvoje, Latvijoje ar Lenkijoje? Atsiuntė kun. dr. E. Gerulis.



4. Perkirkpke raidę „E“ (žiūrėkite brėžinėli) trijose vietose ir iš tų dalių sudėkite keturkampį (visi šonai lygūs). Atsiuntė A. Petrušis.

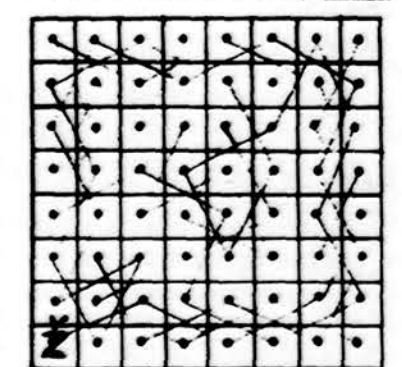
5. Ant geltono ežero valtis plaukia.

6. Ant karties kabo dvarelis, tame dvarelyje dainininkas.

PAGALVOKITE NR. 2
ATSAKYMAI

1. Egipto valdytojas žydas Juozapas savo auksinę taure vartojo gėrimams gerti ir „hidromantiniams burtams“ (Sen. Test. Pr. 44:5+M. Summers „The History of Witchcraft“ p. 183-185. N.Y. 1993). 2. Išradėjas Edisoną vargino jo nusilpusi klausia. 3. Žiūrėkite du brėžinėlius. A. Petrušis mano, kad gal yra ir daugiau atsakymų. 4. Lempa. 5. Žemuoget. 6. Avj kerpa ant stalo.

29	54	45	8	27	56	39	6
46	11	28	55	44	7	26	57
53	30	9	12	17	40	5	38
10	47	32	41	14	43	58	25
31	52	13	16	33	18	37	4
48	63	50	19	42	15	24	59
51	20	1	34	61	22	3	36
2	49	62	21	2	35	60	23



ŠAUTUVAS SU SKYLE

Vienas kaimo jaunuolis buvo pašauktas karinei tarnybai. Kaip kitiems naujokams, taip ir jam išdavė pilną kareivuko amuniciją. Atidžiai apžiūrėdamas visus gautuosius daiktus, pastebėjo jis, kad šautuvas esąs su skylių. Pagriebęs tą šautuvą, jis kuo greičiausiai bėga pas karininką ir sako: — Pone karininke, čia yra skylių. Paskui nesakyk, kad aš tą padirbau.